

Βαρβάρα Βορύλλα - Γεώργιος Μπίκος
Ανδρομάχη Νιτσιοπούλου - Χριστίνα Νομικού

Μελέτη Περιβάλλοντος

Β' Δημοτικού

Α' ΤΕΥΧΟΣ

Μελέτη Περιβάλλοντος

Β' Δημοτικού

Α' ΤΕΥΧΟΣ

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Βλαχάκης Γεώργιος

Εν ενεργεία μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Πανεπιστημίου

Αξιολογήτρια

Αλεξανδρή Αглаΐα

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Ιωαννίδου Γεωργία

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Τσορτανίδης Δημήτριος

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Μποζιονέλος Γαβριήλ

Πτυχιούχος γραφιστικής

**Υπεύθυνη του μαθήματος/γνωστικού
αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης**

Άννα Αικατερίνη Λυκούρη, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ

Μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Βαρβάρα Βορούλλα - Γεώργιος Μπίκος
Ανδρομάχη Νιτσιοπούλου - Χριστίνα Νομικού

Μελέτη Περιβάλλοντος

Β' Δημοτικού

Α' ΤΕΥΧΟΣ

πρώτη ύλη

ΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Επιστημονικός υπεύθυνος: Δρ Γεώργιος Μπίκος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης

Συγγραφική ομάδα και επιστημονικοί υπεύθυνοι ψηφιακού εμπλουτισμού:

Βαρβάρα Βορύλλα, Διευθύντρια δημόσιου Δημοτικού σχολείου (ΜΔΕ), πτυχιούχος Αγγλικής Φιλολογίας

Γεώργιος Μπίκος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Κοινωνικών Επιστημών (Δρ Διδακτικής)

Ανδρομάχη Νιτσιοπούλου, Δασκάλα δημόσιου σχολείου (ΜΔΕ στη Διδακτική και ΜΔΕ στη Γεωγραφία)

Χριστίνα Νομικού, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Δασκάλων (Δρ Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης)

Αικατερίνη Βίγκου, Δασκάλα δημόσιου Πειραματικού σχολείου (Δρ Παιδαγωγικής), μετείχε μόνο στον ψηφιακό εμπλουτισμό

Ειδήμονες γνωστικού αντικειμένου:

Δρ Γεώργιος Μπίκος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης κλάδου Κοινωνικών Επιστημών (Θεματικά Πεδία Κοινωνικών

Επιστημών), **Μαρία Ιωαννίδου** (ΜΔΕ), Φυσικός, Γυμνασιάρχης δημόσιου σχολείου (Θεματικά Πεδία Φυσικών

Επιστημών), **Δρ Αικατερίνη Βίγκου** (Θεματικά Πεδία Επιχειρηματικότητας, Τεχνολογίας, Βιοοικολογίας)

Εικονογράφηση: Ράνια Ηλιάδου

Δημιουργία εικόνων με Τεχνητή Νοημοσύνη: I.C.C., Ζωή Α. Ιωαννίδου

Συντονισμός ομάδας σχεδιασμού και ανάπτυξης: Γεώργιος Μπίκος

Σύμβουλοι παρακολούθησης σε παιδαγωγικά θέματα:

Γεώργιος Μπίκος, **Χριστίνα Νομικού**, Σύμβουλοι Εκπαίδευσης, **Αικατερίνη Βίγκου** (Δρ Παιδαγωγικής)

Επιμέλεια έκδοσης: Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου

Συντονισμός έκδοσης: Γεώργιος Μπίκος

Παιδαγωγική και γενική επικύρωση αντικειμένου: **Βαρβάρα Αβραμίδου** (ΜΔΕ - Δασκάλα δημόσιου σχολείου), **Γεώργιος Μπίκος**

Φιλολογική επιμέλεια: Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου

Ψηφιακός εμπλουτισμός: **Μάριος-Ραφαήλ Στίνης**, Επιστήμονας Πληροφορικής

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Ράνια Ηλιάδου

Σελιδοποίηση - γραφιστική επιμέλεια: I.C.C., Ζωή Α. Ιωαννίδου

Σχεδιασμός - υλοποίηση διαδραστικής έκδοσης (PDF / EPUB): I.C.C., Ζωή Α. Ιωαννίδου

Ευχαριστούμε τον ελληνικό δημόσιο φορέα πολιτισμού MOMus –ο οποίος αφορά και προάγει τη μοντέρνα και τη σύγχρονη τέχνη, τη φωτογραφία, τις πειραματικές τέχνες και τη γλυπτική– για τη συνεργασία που είχαμε στη δημιουργία και παραγωγή των εκπαιδευτικών βίντεο του βιβλίου μας, τα οποία άπτονται των πεδίων των Φυσικών Επιστημών.

Η επιλογή του εικονιστικού και ψηφιακού υλικού έγινε με ευθύνη των συγγραφέων. Ευχαριστούμε τους εξής φορείς και ιδιώτες:

3ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου, Δήμος Γλυφάδας, Δήμος Θέρμης, Δημοτική Βιβλιοθήκη Λάρισας, Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Διάσωσης Σχολικού Υλικού – Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης, Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, Ινστιτούτο Πληροφορικής, MOMus Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης (η παραχώρηση αφορά φωτογραφικό υλικό), Μουσείο Εκπαίδευσης Αγίου Δημητρίου Αθήνας, Μουσείο Τηλεπικοινωνιών ομίλου ΟΤΕ, Πανελλαδική Φιλοζωική και Περιβαλλοντική Ομοσπονδία, Φιλολογικός Σύλλογος «Παρνασσός», Φιλοτελικό και Ταχυδρομικό Μουσείο, Greenpeace, WWF Hellas.

Βάσιος Θανάσης - κύριος και διαχειριστής της ιστοσελίδας του Μουσείου Εκπαίδευσης Αγίου Δημητρίου, Ζαχαρίου Στέλιος - πρωτοψάλτης και χοροδιδάσκαλος, Θέμελης Γιάννης - φωτογράφος, Τζάρος Απόστολος - γυμνασιάρχης, δικηγόρος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η «ταυτότητα» του βιβλίου.....	6
--------------------------------	---

Πολιτειότητα

1. Πολίτης / ταυτότητα.....	8
2. Μια γειτονιά για όλους / όλες: διαφορετικότητα / συμπερίληψη.....	15
3. Αξίες: ευτυχία, φροντίδα.....	23
4. Κυκλοφοριακή Αγωγή / Ο μαθητής ως πεζός / Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας.....	30

Κοινωνικές σχέσεις

1. Οι πρώτες μου ομάδες.....	39
2. Το σχολείο, μία μεγάλη οικογένεια.....	46
3. Διαπροσωπικές σχέσεις.....	54
4. Λαϊκός πολιτισμός.....	61

Ο τόπος, η χώρα, ο πλανήτης που ζω

1. Ο τόπος που ζω.....	70
2. Αλλαγές στον ουρανό και στη γη του τόπου μου.....	80
3. Ο καιρός και οι εποχές στον τόπο που ζω.....	92

Ζωή και οικοσυστήματα

Ζώα και φυτά.....	104
-------------------	-----

Η «ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ» ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γεια σας, αγαπημένα μας παιδιά, μαθητές και μαθήτριες της Β΄ τάξης!

Με το βιβλίο *Μελέτη Περιβάλλοντος* που κρατάτε στα χέρια σας θα κάνετε ένα όμορφο ταξίδι γεμάτο γνώσεις, χαρά και παιχνίδι! Θα γίνετε ερευνητές και ερευνήτριες και θα συνεργαστείτε για να ανακαλύψετε στις σελίδες του μυστικά για τον κόσμο γύρω σας, που θα σας εντυπωσιάσουν!

Σε κάθε σελίδα του βιβλίου θα βρείτε κάτι που θα σας ενδιαφέρει: μπορεί ένα βίντεο, ένα παιχνίδι, ένα πείραμα, ένα έργο ζωγραφικής. Στο ταξίδι σας στον κόσμο του βιβλίου θα γνωριστείτε με την αρκουδίτσα Μπέρι και τον μικρό λύκο Γούλφι. Οι δύο τους θα σας κάνουν παρέα σε διάφορες πρωτότυπες και διασκεδαστικές δραστηριότητες! Για να καταλαβαίνετε γρήγορα τι σας ζητάει κάθε άσκηση ή δραστηριότητα, θα υπάρχει σε καθεμιά το κατάλληλο βοηθητικό σκισάκι που θα σας καθοδηγεί. Αλλά βέβαια, πάντα, θα έχετε και τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σας.

Με το βιβλίο σας θα ανοίξετε ένα μεγάλο παράθυρο στον κόσμο που σας περιβάλλει! Θα κάνετε ταξίδι στο παρελθόν αλλά και στο μέλλον! Οι δραστηριότητες που θα υλοποιήσετε θα βοηθήσουν να γνωρίσετε καλύτερα τον εαυτό σας και τα δικαιώματά σας, τους ανθρώπους γύρω σας, τη γειτονιά σας, τα ζώα και τα φυτά, δηλαδή το περιβάλλον σας. Σιγά σιγά θα καταλάβετε τι σας αρέσει και τι δε σας αρέσει από όσα συμβαίνουν γύρω σας και θα σκεφτείτε τι μπορεί να γίνει καλύτερο, τι αξίζει να προστατέψετε και ποιους αξίζει να βοηθήσετε. Σίγουρα θα είστε έτοιμοι και έτοιμες να αναλάβετε δράση!

Αγαπητές και αγαπητοί εκπαιδευτικοί της Β΄ τάξης,

Το βιβλίο αυτό για σχεδιάστηκε από μια ομάδα εκπαιδευτικών της πράξης, οι οποίοι έχουν λάβει εξειδικευμένες γνώσεις στα θέματα που διαπραγματεύεται, ώστε να ανταποκριθούν με τον καλύτερο τρόπο στους στόχους του.

Ακολουθεί τη δομή των εγχειριδίων της *Μελέτης Περιβάλλοντος* της συγκεκριμένης σειράς των εκδόσεων ΠΡΩΤΗ ΥΛΗ, έτσι ώστε να αναγνωρίζετε τόσο τη δομή όσο και την προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών / μαθητριών σας. Επιπλέον, οι μαθητές και οι μαθήτριές σας θα κατανοούν τις πληροφορίες καλύτερα, γιατί θα τις συνδέουν με τις προηγούμενες γνώσεις και θα «χτίζουν» τη νέα γνώση σε γνωστικά σχήματα που ήδη διαθέτουν.

Περισσότερα χρηστικά και χρήσιμα στοιχεία για τη διδακτική αξιοποίηση αυτού του βιβλίου (π.χ. προτάσεις για βιβλία που μπορείτε να συμβουλευτείτε εσείς ή να προτείνετε στους μαθητές και τις μαθήτριές σας, ώστε να συμβάλλετε στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας και να τους / τις βοηθήσετε να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και διδακτικές τεχνικές), μπορείτε να δείτε εδώ:

Πολιτειότητα

1. Πολίτης / ταυτότητα

2. Μία γειτονιά για όλους / όλες: διαφορετικότητα / συμπερίληψη

3. Αξίες: ευτυχία, φροντίδα

4. Κυκλοφοριακή Αγωγή / Ο μαθητής ως πεζός
/ Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

1η Θεματική Ενότητα: Πολίτης / ταυτότητα

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα βρούμε ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο και θα σκεφτούμε τη σημασία της μοναδικότητας του κάθε ανθρώπου.
- ◇ Θα βρούμε τη σχέση ανάμεσα στις ανάγκες και στις επιθυμίες μας.
- ◇ Θα συνδέσουμε τις ανάγκες των ανθρώπων με τα δικαιώματά τους.

Φύλλα Εργασίας:

1. Τι μας κάνει μοναδικούς / μοναδικές;
2. Ανάγκη ή επιθυμία;
3. Ποια είναι τα δικαιώματά μας;

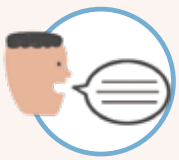
**Λέξεις -
κλειδιά**

μοναδικότητα,
ανάγκες, δικαιώματα

1. Τι μας κάνει μοναδικούς / μοναδικές;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Κάνουμε ερωτήσεις στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας. Σημειώνουμε τις απαντήσεις που θα μας δώσουν παρακάτω:

Γνωρίζεις κάποιο άτομο από άλλη χώρα; Αν ναι, από ποια χώρα είναι;

.....

Ποια γλώσσα μιλάει αυτό το άτομο;

.....

Έχει κάποιες διαφορετικές συνήθειες;

.....

► Ας συζητήσουμε τις απαντήσεις που δόθηκαν.
Ποιες χώρες αναφέρθηκαν; Ποιες γλώσσες; Ποιες συνήθειες;

Ψάχνω και βρίσκω

Είναι όλοι οι άνθρωποι ίδιοι σε όλο τον κόσμο; Σε τι μπορεί να διαφέρουν;

► Ας δούμε δύο φωτογραφίες παιδιών από άλλες χώρες στο σχολείο τους. Ποιες ομοιότητες και διαφορές με το δικό μας σχολείο μπορούμε να βρούμε; Υπάρχει κάτι που μας προκάλεσε έκπληξη; Τα παιδιά σε όλο τον κόσμο ζουν με τον ίδιο τρόπο;

► Ας φανταστούμε ότι μερικά από τα παιδιά στις φωτογραφίες έρχονται να επισκεφθούν το σχολείο μας. Τι θα λέγαμε σε παιδιά άλλων τάξεων για το πώς θα πρέπει να συμπεριφερθούν στα παιδιά αυτά;

Σκέφτομαι και ενεργώ

Δεν είμαστε ίδιοι μεταξύ μας και αυτό μας κάνει μοναδικούς και μοναδικές! Ο καθένας / η καθεμία έχει την προσωπικότητά του / της.

► Σε ένα φύλλο χαρτί ας σχεδιάσουμε το περίγραμμα της παλάμης μας. Συμπληρώνουμε την **ταυτότητά*** μας γράφοντας μέσα στο περίγραμμα τα χαρακτηριστικά που μας κάνουν μοναδικούς / μοναδικές. Μπορούμε να αναφερθούμε σε εξωτερικά χαρακτηριστικά, σε αγαπημένες μας δραστηριότητες, σε ταλέντα και δυνατά σημεία αλλά και αδυναμίες.

Μην ξεχάσουμε να σφραγίσουμε την ταυτότητά μας με το αποτύπωμά μας. Είναι μοναδικό!

Ενώνουμε τις ταυτότητές μας σε ένα κολάζ της τάξης. Ποιον τίτλο θα του δίνουμε;

Δραστηριότητα

Λέμε τη γνώμη μας και κυκλώνουμε:

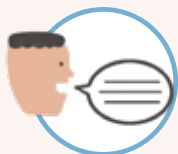
α) Υπάρχουν πολλές διαφορές και ομοιότητες στους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

β) Το να είσαι μοναδικός είναι αρνητικό.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

2. Ανάγκη ή επιθυμία;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας φανταστούμε ότι είμαστε σε ένα έρημο νησί. Τι θα χρειαζόμασταν για να μπορέσουμε να ζήσουμε; Κυκλώνουμε την απάντησή μας.

σπίτι

αναψυκτικό

φαγητό

ρολόι

αναπηρικό αμαξίδιο

ηλεκτρονικό παιχνίδι

καθαρός αέρας

μπάλα

ρούχα

νερό

φάρμακα

παρέα

► Ποια από τα παραπάνω είναι ανάγκες και ποια επιθυμίες;

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας αντιστοιχίσουμε:

Ανάγκη:

Κάτι που μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτό, αλλά θα θέλαμε να το έχουμε.

Επιθυμία:

Κάτι που είναι απαραίτητο για να μπορέσουμε να ζήσουμε.

► Συμπληρώνουμε για τον εαυτό μας:

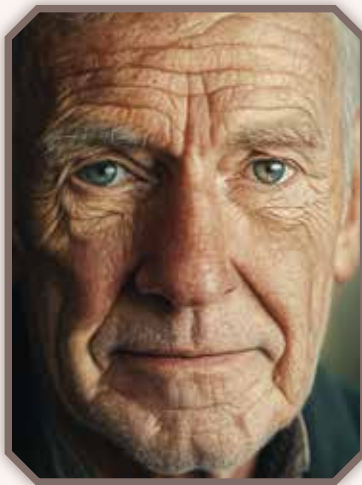
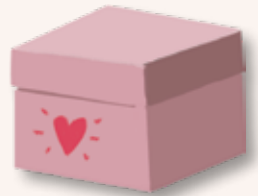
Κάτι που χρειάζομαι να έχω είναι

Κάτι που θα ήθελα να έχω είναι

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις ανάγκες των άλλων;
Σε ζευγάρια, επιλέγουμε έναν άνθρωπο από τις παρακάτω φωτογραφίες και γράφουμε σε ένα χαρτάκι μία ανάγκη και μία επιθυμία του. Το ρίχνουμε στο «Κουτί της κατανόησης».

► Πώς το να καταλαβαίνουμε πολύ καλά τις ανάγκες των άλλων μας βοηθάει να έχουμε θετικές σχέσεις μαζί τους;

Δραστηριότητες

Μπορούμε να ξεχωρίσουμε τις ανάγκες από τις επιθυμίες;
Ας παίξουμε αυτό το παιχνίδι!

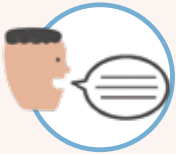
1. Σε τι διαφέρουν οι ανάγκες από τις επιθυμίες;

2. Κυκλώνουμε το Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή το Λ αν είναι λανθασμένη:

α) Όλοι οι άνθρωποι έχουν τις ίδιες ακριβώς επιθυμίες. Σ Λ

β) Όλα τα άτομα, ακόμα και οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρία, έχουν τις ίδιες ακριβώς ανάγκες. Σ Λ

3. Ποια είναι τα δικαιώματά μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας καταγράψουμε τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου (π.χ. φαγητό, εκπαίδευση, αγάπη) και ας σκεφτούμε ένα σύμβολο για κάθε ανάγκη (π.χ. ένα ποτήρι για το νερό).

.....

.....

Ψάχνω και βρίσκω

Οι βασικές ανάγκες των ανθρώπων είναι για όλους ίδιες.
Για αυτές τις ανάγκες έχουμε δικαιώματα.
Τα δικαιώματα είναι ίδια για όλους και όλες, όπως και οι βασικές ανάγκες!

Το δικαίωμα μας
βοηθάει να ζούμε
με ασφάλεια.

► Σε καρτελάκια γράφουμε τα παρακάτω δικαιώματα και τα αντιστοιχίζουμε με τις ανάγκες που καταγράψαμε παραπάνω.

- Δικαίωμα στην οικογένεια
- Δικαίωμα στην εκπαίδευση
- Δικαίωμα στην ελευθερία
- Δικαίωμα στην υγεία
- Δικαίωμα στο παιχνίδι
- Δικαίωμα στην τροφή
- Δικαίωμα στην κατοικία

► Πώς μπορεί ένα σχολείο να καλύψει το δικαίωμα στην εκπαίδευση ενός παιδιού με πρόβλημα όρασης, ακοής ή/και κινητικότητας;

Ας δούμε τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα εδώ

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ενημερώνουμε τη σχολική κοινότητα: Ας φτιάξουμε καρτελάκια με τα ανθρώπινα δικαιώματα και ας τα κολλήσουμε στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου μας.

Δραστηριότητα

Ας πούμε τη γνώμη μας:

α) Τα δικαιώματα πρέπει να ικανοποιούνται μόνο όταν αυτό δεν είναι δύσκολο.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

β) Όλα τα παιδιά σε όλο τον κόσμο έχουν τα ίδια δικαιώματα.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για α) για τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, β) για τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, γ) για τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Υπάρχουν διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα στους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

Δεν είμαστε ίδιοι μεταξύ μας και αυτό μας κάνει μοναδικούς και μοναδικές.

Η ανάγκη είναι κάτι που χρειαζόμαστε.

Η επιθυμία είναι κάτι που θα θέλαμε να έχουμε.

Οι βασικές ανάγκες είναι για όλους τους ανθρώπους ίδιες. Για αυτές τις ανάγκες έχουμε δικαιώματα. Τα δικαιώματα είναι ίδια για όλους και όλες.

Γλωσσάρι

Δικαίωμα: είναι κάτι που μας επιτρέπει να έχουμε ή να κάνουμε τα απαραίτητα για τη ζωή μας πράγματα. Είναι σαν ένας «μαγικός κανόνας» που μας λέει ότι όλοι αξίζουμε να έχουμε αγάπη, φροντίδα, ασφάλεια, φαγητό και παιχνίδι.

Ταυτότητα: είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μας που διαμορφώνουν την προσωπικότητά μας και μας κάνουν μοναδικούς και μοναδικές.

2η Θεματική Ενότητα:
**Μια γειτονιά για όλους / όλες:
διαφορετικότητα / συμπερίληψη**

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα αναγνωρίσουμε είδη κατοικιών - σπιτιών από τόπο σε τόπο και από εποχή σε εποχή και θα προβληματιστούμε για την έλλειψη κατοικίας.
- ◇ Θα καταγράψουμε τι υπάρχει σε μία γειτονιά.
- ◇ Θα αναγνωρίσουμε προβλήματα προσβασιμότητας.

Φύλλα Εργασίας:

1. Πού ζουν οι άνθρωποι;
2. Ο τόπος που ζούμε. Πώς είναι η γειτονιά μας;
3. Είναι η γειτονιά μας φιλική για όλους / όλες;

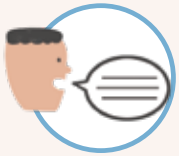
Λέξεις -
κλειδιά

κατοικία,
γειτονιά,
προσβασιμότητα

1. Πού ζουν οι άνθρωποι;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ζωγραφίζουμε το σπίτι μας.

► Μπορούμε να ζωγραφίσουμε και άλλα
διαφορετικά σπίτια; Πού βρίσκονται;

Ψάχνω και βρίσκω

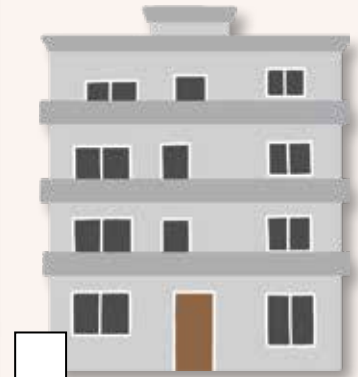
► Πώς άλλαξαν οι κατοικίες στο πέρασμα του χρόνου; Ας τις βάλουμε στη σωστή σειρά.

1. καλύβα
2. πετρόχτιστο σπίτι

3. πολυκατοικία
4. ουρανοξύστης

► Οι κατοικίες διαφέρουν και από περιοχή σε περιοχή. Ας δούμε κατοικίες στο βουνό και στο νησί. Σε τι διαφέρουν;

Ας δούμε άλλη μία δραστηριότητα για τις κατοικίες και το περιβάλλον εδώ

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας συμπληρώσουμε:

Βλέπω

Σκέφτομαι

Αναρωτιέμαι

► Ζουν όλοι οι άνθρωποι σε σπίτια; Γιατί; Τι μπορούμε να κάνουμε για αυτό;

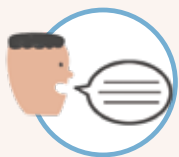
Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε:

α) Πώς αλλιώς ονομάζουμε το σπίτι; **Σπίτι = Κ _ _ οι _ _ α**

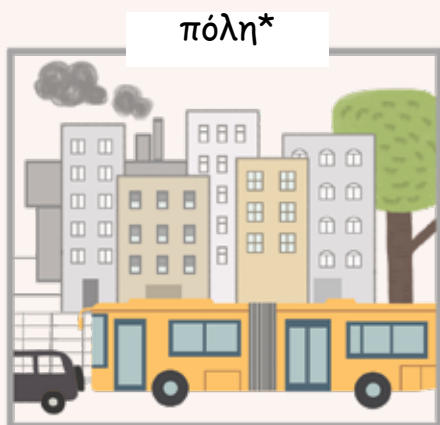
β) Τα σπίτια δεν είναι σε όλο τον κόσμο. Διαφέρουν από τόπο σε τόπο και από εποχή σε εποχή.

2. Ο τόπος που ζούμε. Πώς είναι η γειτονιά μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Η γειτονιά μας ονομάζεται
Πού βρίσκεται; Διαλέγουμε:

Ας βρούμε τη γειτονιά μας στον χάρτη. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε έναν ψηφιακό χάρτη (π.χ. Google Maps).

Ψάχνω και βρίσκω

Ας δούμε
περισσότερα μέρη
σε αυτήν την
παρουσίαση

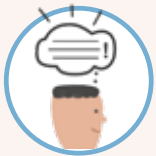

► Ας καταγράψουμε όσα μέρη μιας γειτονιάς μπορούμε να σκεφτούμε (κτίρια, χώροι, υπηρεσίες κτλ.).

► Ας κατασκευάσουμε τη μακέτα της γειτονιάς μας, δηλαδή μια μικρή κατασκευή που φτιάχνουμε όταν θέλουμε να δούμε πώς θα είναι κάτι μεγάλο.

Ας χωριστούμε σε ομάδες και ας ζωγραφίσουμε τους δρόμους της σε ένα χαρτόνι. Στη συνέχεια, ας σχεδιάσουμε και κάποια από τα βασικά κτίριά της (δημαρχείο, εκκλησία, σχολείο κτλ.).

Μπορούμε, αν θέλουμε, να τα κολλήσουμε πάνω στο χαρτόνι, αφού πρώτα τα κατασκευάσουμε με κάποιο υλικό (π.χ. χαρτόνι).

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Υπάρχουν πολλές και διαφορετικές γειτονιές σε πόλεις και χωριά. Σε κάθε γειτονιά υπάρχουν διαφορετικά μέρη: κτίρια, αθλητικοί χώροι, **ελεύθεροι χώροι***, δημόσια κτίρια, στα οποία εργάζονται υπάλληλοι που προσφέρουν **υπηρεσίες*** στους κατοίκους της περιοχής. Για παράδειγμα, σε ένα νοσοκομείο εργάζονται γιατροί και νοσηλευτές / νοσηλεύτριες, σε ένα δημόσιο σχολείο εργάζονται δάσκαλοι / δασκάλες κτλ.

Ας οργανώσουμε τα μέρη σε αυτόν τον νοητικό χάρτη →

► **Και μία πρόταση ακόμα:** Βγάζουμε φωτογραφίες από τη γειτονιά μας και ετοιμάζουμε μία παρουσίαση!

Δραστηριότητα

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης:

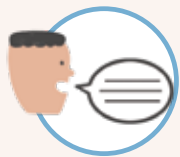
1) Ας γράψουμε τα δημόσια κτίρια που μπορούμε να συναντήσουμε σε μία γειτονιά:

.....

2) Όταν υπάρχει φωτιά, καλούμε την

3) Όταν χρειαζόμαστε χρήματα, πηγαίνουμε στην

3. Είναι η γειτονιά μας φιλική για όλους / όλες;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας σκεφτούμε τη γειτονιά μας και ας τη ζωγραφίσουμε.

Το αγαπημένο μας μέρος	Τι θα θέλαμε να αλλάξουμε

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας παρατηρήσουμε την παρακάτω εικόνα. Τι ανάγκες έχουν αυτοί οι άνθρωποι για να κινηθούν στη γειτονιά τους;

► Τι θα άλλαζαν στη δική μας γειτονιά; Έχουν δικαίωμα να ζητούν προσβασιμότητα;

Προσβασιμότητα είναι η δυνατότητα να κινούμαστε με ευκολία σε έναν χώρο παρ' όλες τις ιδιαιτερότητές μας, π.χ. αν κινούμαστε με αναπηρικό αμαξίδιο.

► Ας βαθμολογήσουμε τη γειτονιά μας για την προσβασιμότητά της, δηλαδή για το πόσο εύκολο είναι να κινηθεί σε αυτήν κάποιο Άτομο με Αναπηρία (ΑμεΑ);

Βαθμός:

1

2

3

4

► Τι επιχείρημα θα λέγαμε στον / στη Δήμαρχο για να βελτιώσει την κατάσταση;

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ας χρησιμοποιήσουμε το σχέδιο της γειτονιάς μας που φτιάξαμε στη σελίδα 19. Ας κάνουμε αλλαγές για να μπορέσει να κινηθεί εύκολα:

- κάποιος / κάποια με προβλήματα όρασης
- κάποιος / κάποια σε αναπηρικό αμαξίδιο

Διευκολύνσεις για ανθρώπους με προβλήματα όρασης στην κίνησή τους

Δραστηριότητα

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης:

α) Τι σημαίνουν τα αρχικά ΑμεΑ;

Α..... με Α.....

β) Σημειώνουμε έναν τρόπο με τον οποίο μπορεί να γίνει πιο εύκολη η πρόσβαση ενός ΑμεΑ σε ένα δημόσιο κτίριο ή σε μία πλατεία.

.....

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για την ανάγκη κατοικίας, β) για τα μέρη που μπορεί να βρίσκονται σε μία γειτονιά, γ) για το θέμα της προσβασιμότητας;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Τα σπίτια των ανθρώπων διαφέρουν ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται. Διαφέρουν και από εποχή σε εποχή.

Η κάθε γειτονιά έχει τα δικά της κτίρια και τους δικούς της ελεύθερους χώρους.

Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές σε όλο τον κόσμο.

Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην προσβασιμότητα.

Γλωσσάρι

Ελεύθεροι χώροι: χώροι που δεν είναι κτισμένοι και συνήθως είναι δημόσιοι, δηλαδή ανήκουν σε όλους τους ανθρώπους, π.χ. πάρκο, γήπεδα, παιδική χαρά κτλ.

Κωμόπολη: οικιστική περιοχή μεγαλύτερη από ένα χωριό και μικρότερη από μία πόλη.

Πόλη: ένας μεγάλος οικισμός με πολλούς κατοίκους, διάφορες υπηρεσίες και ένα σύστημα μεταφορών, π.χ. λεωφορεία.

Υπηρεσίες: παροχές που εξυπηρετούν τις ανάγκες του κοινού.

Χωριό: ένας μικρός οικισμός με λίγα σπίτια και λιγότερους κατοίκους από μία κωμόπολη.

3η Θεματική Ενότητα:
Αξίες: ευτυχία, φροντίδα

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα αναζητήσουμε τι μας κάνει ευτυχισμένους / ευτυχισμένες.
- ◇ Θα εξετάσουμε πώς μπορούμε να φροντίζουμε τον εαυτό μας και τους άλλους ανθρώπους.
- ◇ Θα αναγνωρίσουμε γιατί πρέπει να φροντίζουμε το περιβάλλον.

Φύλλα Εργασίας:

1. Τι μας κάνει ευτυχισμένους / ευτυχισμένες;
2. Πώς φροντίζουμε τον εαυτό μας και τους άλλους ανθρώπους;
3. Πώς μπορούμε να φροντίζουμε το περιβάλλον;

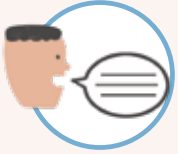
**Λέξεις -
κλειδιά**

ευτυχία,
φροντίδα,
περιβάλλον

1. Τι μας κάνει ευτυχισμένους / ευτυχισμένες;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας ζωγραφίσουμε μία στιγμή ευτυχίας.

► Τι μας κάνει χαρούμενους / χαρούμενες; Μας κάνουν όλους / όλες τα ίδια πράγματα χαρούμενους / χαρούμενες;

**Είμαστε διαφορετικοί και διαφορετικές!
Σκεφτόμαστε διαφορετικά!**

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας δούμε με τα μάτια του άλλου. Τι μπορεί να κάνει ευτυχισμένο / ευτυχισμένη...

- έναν γονιό;
- έναν μαθητή / μία μαθήτρια;
- έναν δάσκαλο / μία δασκάλα;
- έναν παππού / μία γιαγιά;
- έναν / μία γιατρό;
- έναν / μία έμπορο

Πώς μπορούν να το πετύχουν;

Ευτυχία είναι μία θετική κατάσταση που τη ζούμε έχοντας συναισθήματα όπως η χαρά, η ικανοποίηση κτλ.

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ας ζωγραφίσουμε έναν ευτυχισμένο κόσμο! Παίρνουμε ένα χαρτί και ξεκινάμε να τον ζωγραφίζουμε! Μετά από λίγο, όταν ο δάσκαλος / η δασκάλα δώσει το σύνθημα, περνάμε τη ζωγραφιά μας στον διπλανό / στη διπλανή μας από δεξιά και παίρνουμε τη ζωγραφιά του διπλανού / της διπλανής μας από αριστερά. Συμπληρώνουμε στη ζωγραφιά του άλλου παιδιού με τον δικό μας τρόπο. Επαναλαμβάνουμε κάμποσες φορές.

Πώς έγινε τελικά η ζωγραφιά μας; Άλλαξε από την αρχική ιδέα που είχαμε; Πώς νιώθουμε για το τελικό προϊόν; Μπορούμε να συμβάλλουμε όλοι και όλες για έναν ευτυχισμένο κόσμο;

Τι θα μπορούσε να είναι το αντίθετο από αυτό που ζωγραφίσαμε;

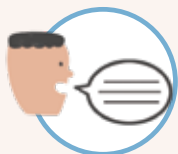
Η δυστυχία περιλαμβάνει συναισθήματα όπως η λύπη και η απογοήτευση.

Δραστηριότητα

Ας ζωγραφίσουμε κάτι που μπορούμε να κάνουμε εμείς για να είναι ένας άνθρωπος ευτυχισμένος. Στη συνέχεια, ας ενώσουμε τις ζωγραφιές μας για να φτιάξουμε το «κολάζ της ευτυχίας»!

2. Φροντίζω τον εαυτό μου - φροντίζω τους άλλους

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας μιλήσουμε για εμάς! Πώς μπορεί ένα παιδί να φροντίσει τον εαυτό του; Σημειώνουμε ✓ ό,τι κάνουμε εμείς για τον εαυτό μας:

Πλένω τα δόντια μου	Μελετώ τα μαθήματά μου
Κάνω μπάνιο - είμαι καθαρός / καθαρή	Κοιμάμαι αρκετά
Τρώω υγιεινά	Λέω «μπράβο» στον εαυτό μου
Γυμνάζομαι	Ελέγχω τον χρόνο που περνάω μπροστά από την οθόνη (π.χ. του κινητού)
Τακτοποιώ τα πράγματά μου	Σκέφτομαι τι καινούριο έμαθα σήμερα

► Πώς νιώθουμε όταν φροντίζουμε τον εαυτό μας;
Ποιες συνήθειες σκεφτόμαστε να ακολουθήσουμε ή ακολουθούμε ήδη για να φροντίζουμε τον εαυτό μας;

.....

Εδώ θα βρούμε έναν πίνακα αυτοφροντίδας* →

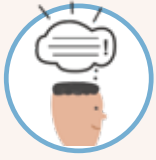
► Ας φτιάξουμε μία αφίσα για να σημειώνουμε κάθε μέρα τι κάνουμε για τον εαυτό μας. Ας την κολλήσουμε στο δωμάτιό μας.

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας μιλήσουμε για τους άλλους ανθρώπους! Τι κοινό έχουν οι παρακάτω εικόνες; Ποιον τίτλο θα δίναμε στην καθεμία; Γνωρίζουμε τι σημαίνει «εθελοντής»*;

Σκέφτομαι και ενεργώ

► **Ας παίξουμε!** Σε ένα χαρτί ας γράψουμε ή ας ζωγραφίσουμε μία πράξη φροντίδας προς τους άλλους ανθρώπους. Μετά, ας ανταλλάξουμε μεταξύ μας τα χαρτάκια. Με τη σειρά, ας αναπαραστήσουμε την πράξη αυτή στα υπόλοιπα παιδιά. Μπορούν να τη μαντέψουν;

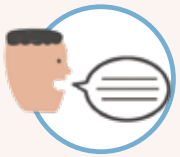
Δραστηριότητες

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης:

1) Γράφουμε 2 ανθρώπους που θα μπορούσαμε να φροντίσουμε.

2) Γράφουμε τι άλλο θα μπορούσαμε να φροντίσουμε εκτός από τον εαυτό μας και τους άλλους.

3. Πώς μπορούμε να φροντίζουμε το περιβάλλον;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Τι φροντίζουν οι άνθρωποι στις εικόνες και με ποιον τρόπο;

Ψάχνω και βρίσκω

► Γιατί φροντίζουν οι άνθρωποι το **περιβάλλον***; Ενώνουμε τα λόγια με τις εικόνες παραπάνω βάζοντας τον αριθμό στο σωστό κουτάκι.

1. Καθαρίζουμε τις παραλίες από τα σκουπίδια.

2. Φροντίζουμε για την αναγέννηση του δάσους. Το δάσος είναι πηγή ζωής!

3. Φροντίζουμε τα ζώα της θάλασσας που απειλούνται με εξαφάνιση.

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Με ποιον τρόπο θα μπορούσαμε να κάνουμε και εμείς κάτι για το περιβάλλον; Σημειώνουμε την ιδέα μας και τη μοιραζόμαστε με τον διπλανό / τη διπλανή μας.

Ας δούμε εδώ περισσότερες ιδέες για το πώς μπορούμε να φροντίζουμε το περιβάλλον →

Δραστηριότητα

Ας πούμε τη γνώμη μας:

- α) Τα ζώα μάς έχουν ανάγκη. ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ
β) Φροντίζοντας το περιβάλλον, φροντίζουμε τον εαυτό μας. ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ
γ) Η φροντίδα του περιβάλλοντος δεν είναι ευθύνη μας. ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για την αξία της ευτυχίας, β) για το πώς μπορούμε να φροντίζουμε τους εαυτούς μας, τους άλλους ανθρώπους, αλλά και το περιβάλλον;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Θέλουμε να είμαστε ευτυχισμένοι και ευτυχισμένες! Διαφορετικά πράγματα μπορούν να μας κάνουν ευτυχισμένους και ευτυχισμένες.

Αξίζει να φροντίζουμε τους άλλους ανθρώπους, ώστε να είναι χαρούμενοι.

Αξίζει να φροντίζουμε το περιβάλλον μας, ώστε να ζούμε καλύτερα.

Ας μην ξεχνάμε να φροντίζουμε τον εαυτό μας!

Η ευτυχία και η φροντίδα είναι δύο αξίες που καθορίζουν τις επιλογές μας!

Γλωσσάρι

Αυτοφροντίδα: το να φροντίζουμε τον εαυτό μας.

Εθελοντής / Εθελόντρια: αυτός / αυτή που προσφέρει αγαθά ή υπηρεσίες χωρίς αντάλλαγμα.

Περιβάλλον: οτιδήποτε μας περιβάλλει, δηλαδή οτιδήποτε είναι γύρω μας.

4η Θεματική Ενότητα:

Κυκλοφοριακή Αγωγή / Ο μαθητής ως πεζός / Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα εκφράσουμε τις εμπειρίες μας για τις καθημερινές μας μετακινήσεις με τα πόδια και θα μάθουμε πώς περπατάμε με ασφάλεια και πώς αναγνωρίζουμε τα φανάρια.
- ◇ Θα αναγνωρίσουμε τα βασικά σήματα οδικής κυκλοφορίας.
- ◇ Θα οργανώσουμε σε κατηγορίες τα μέσα μεταφοράς.

Φύλλα Εργασίας:

1. Περπατάμε με ασφάλεια;
2. Πώς μπορούμε να κινούμαστε με ασφάλεια στους δρόμους;
3. Πώς μετακινούμαστε και πώς ταξιδεύουμε;

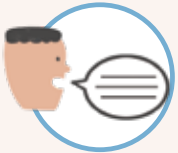
**Λέξεις -
κλειδιά**

πεζός, διάβαση,
σήματα οδικής κυκλοφορίας,
μέσα μεταφοράς

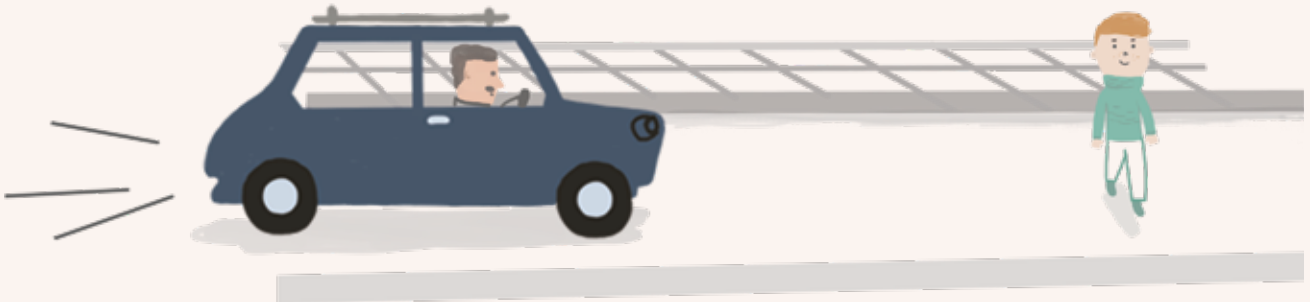

1. Περπατάμε με ασφάλεια;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Πώς μετακινούμαστε κάθε μέρα; Ας σκεφτούμε μία διαδρομή με τα πόδια, π.χ. προς το σχολείο. Σε ποια σημεία κινδυνεύουμε; Τι μπορούμε να κάνουμε για αυτό;

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας συζητήσουμε πώς μπορούμε να κυκλοφορούμε ως **πεζοί*** με ασφάλεια.

**Προσοχή στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα! Είναι
αθόρυβα! Γνωρίζουμε ότι τα παιδιά μέχρι
11 ετών δεν μπορούν να υπολογίσουν με
ακρίβεια την ταχύτητα ενός αυτοκινήτου;**

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Με κιμωλία σχηματίζουμε στο έδαφος δρόμους, πεζοδρόμια, διαβάσεις και παίζουμε παιχνίδια ρόλων: παιδιά - γονείς, παιδιά - **σχολικός τροχονόμος***, παιδιά - αυτοκίνητα.

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τον πίνακα:

α) Φροντίζουμε να περνάμε τον δρόμο στο σημείο που υπάρχει

..... ή

β) Στο φανάρι περιμένουμε πάντα τον

....., δηλαδή να ανάψει

το

..... χρώμα.

γ) Όταν η

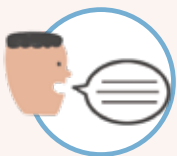
..... κυλήσει στον δρόμο,

..... τρέχουμε

να την πιάσουμε.

2. Ασφάλεια στους δρόμους

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας σκεφτούμε τι κάνουν οι οδηγοί αυτοκινήτων στους δρόμους και βάζουν τους πεζούς σε κίνδυνο.

Ψάχνω και βρίσκω

Ξέρεις ότι όλοι και όλες πρέπει να ακολουθούμε κανόνες όταν οδηγούμε ή περπατάμε στους δρόμους;

Ναι! Πρέπει να ακολουθούμε τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας!

► Πώς ρυθμίζεται η κυκλοφορία; Μπορούμε να αναφέρουμε τρεις συμβουλές προς τους οδηγούς;

► Ας δούμε κάποια **σήματα οδικής κυκλοφορίας***. Τι σημαίνουν; Ας κάνουμε την αντιστοίχιση με τα 1, 2, 3, ... 9, που ακολουθούν.

Ας ακούσουμε τη συνέντευξη με μία τροχονόμο

1. Θέση ΑμεΑ
2. Σταματήστε
3. Μόνο ποδήλατα
4. Πεζόδρομος
5. Αδιέξοδο

6. Προσέξτε, γιατί κινούνται παιδιά στην περιοχή
7. Διάβαση* πεζών
8. Όριο ταχύτητας
9. Απαγορεύεται να κινηθείτε με όχημα ή δίκυκλο σε αυτόν τον δρόμο

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Εμπλουτίζουμε τη μακέτα της γειτονιάς μας που φτιάξαμε στη σελίδα 19, με σήματα οδικής κυκλοφορίας, ώστε να κυκλοφορούν οι κάτοικοι με ασφάλεια.

Δραστηριότητα

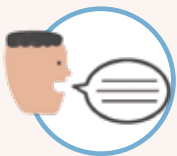
Κυκλώνουμε το Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή το Λ αν είναι λανθασμένη:

α) Δεν πειράζει αν παραβιάσουμε τα σήματα κυκλοφορίας μία φορά.	Σ	Λ
β) Στις διαβάσεις οι οδηγοί δίνουν προτεραιότητα στους πεζούς.	Σ	Λ
γ) Υπάρχουν δρόμοι μόνο για πεζούς, οι πεζόδρομοι.	Σ	Λ

← Ας παίξουμε ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι για να θυμηθούμε τα σήματα!

3. Μετακινήσεις - ταξίδια

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

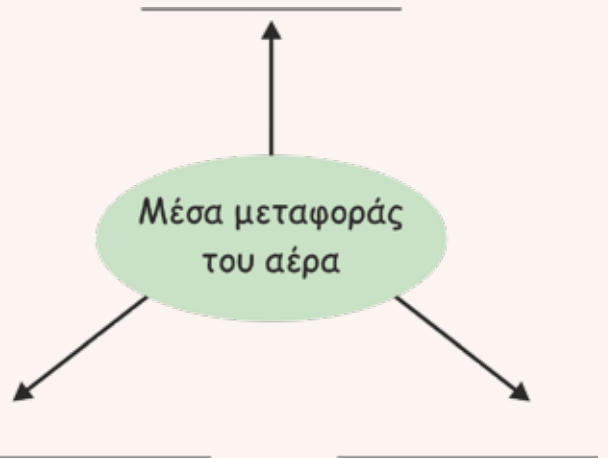
► Πώς μετακινούνται οι άνθρωποι; Ας καταγράψουμε τα μέσα μεταφοράς. Ποια από αυτά έχουμε χρησιμοποιήσει;

Ψάχνω και βρίσκω

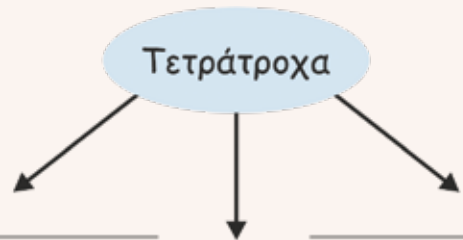
► Τώρα θα οργανώσουμε τα μέσα μεταφοράς σε κατηγορίες:

Ας κυκλοφορήσουμε ως πεζοί με ασφάλεια!

► Ποια από αυτά έχουν ρόδες;

► Υπάρχουν μέσα μεταφοράς που δεν τα χρησιμοποιούμε πια; Μήπως η εξέλιξη της τεχνολογίας έπαιξε κάποιον ρόλο σε αυτό;

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Μπορούμε να σκεφτούμε και να ζωγραφίσουμε ένα μέσο μεταφοράς του μέλλοντος;

Δραστηριότητα

Σβήνουμε ό,τι δεν ταιριάζει σε κάθε σειρά:

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για την οδική ασφάλεια και για το πώς μπορούμε να είμαστε πιο ασφαλείς όταν κυκλοφορούμε στον δρόμο, β) για τα μέσα μεταφοράς;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Όταν περπατάμε στον δρόμο, ακολουθούμε πάντα τους Κανόνες Οδικής Κυκλοφορίας για την ασφάλειά μας.

Διασχίζουμε τον δρόμο από τις διαβάσεις και περνάμε τα φανάρια με πράσινο.

Για να μετακινηθούμε στην ξηρά, στον αέρα ή στη θάλασσα χρησιμοποιούμε διάφορα μέσα μεταφοράς. Με την εξέλιξη της τεχνολογίας, πολλά από αυτά τα μέσα δε χρησιμοποιούνται πια (π.χ. τα ζώα).

Γλωσσάρι

Διάβαση: το σημείο που έχει οριστεί να διασχίζουν τον δρόμο οι πεζοί. Ξεχωρίζει από τις χοντρές άσπρες γραμμές. Στο σημείο αυτό τα αυτοκίνητα σταματούν και δίνουν προτεραιότητα στους πεζούς.

Πεζός: αυτός που κινείται με τα πόδια.

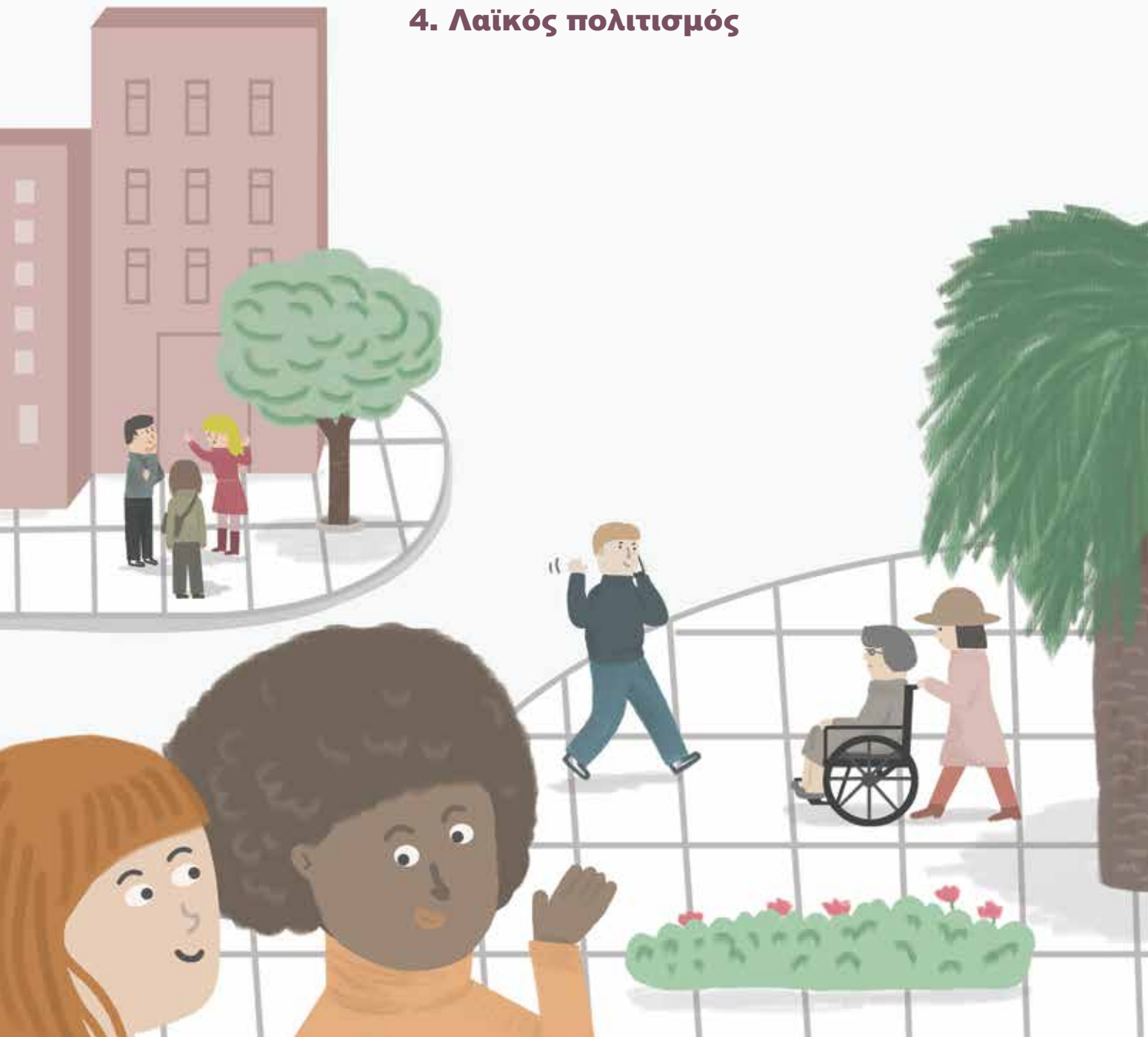
Σήματα Οδικής Κυκλοφορίας: πινακίδες που ρυθμίζουν την κυκλοφορία στους δρόμους (για οχήματα και πεζούς). Γνωστά και ως σήματα της Τροχαίας.

Σχολικός τροχονόμος: ο άνθρωπος που έχει αναλάβει την ασφάλεια των πεζών μαθητών κατά τις μετακινήσεις τους προς και από τα σχολεία.

Κοινωνικές σχέσεις

1. Οι πρώτες μου ομάδες
2. Το σχολείο, μία μεγάλη οικογένεια
3. Διαπροσωπικές σχέσεις
4. Λαϊκός πολιτισμός

1η Θεματική Ενότητα: Οι πρώτες μου ομάδες

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα περιγράψουμε σύντομα τις συγγενικές σχέσεις.
- ◇ Θα περιγράψουμε γεγονότα και συναισθήματα που έχουμε μοιραστεί με συγγενείς.

Φύλλα Εργασίας:

1. Γνωρίζουμε τι είναι το οικογενειακό δέντρο;
2. Ποιες όμορφες οικογενειακές στιγμές θυμόμαστε;
3. Γνωρίζουμε τι είναι οι διαφορετικές γενιές;

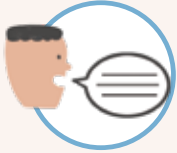
Λέξεις - κλειδιά

οικογένεια,
συγγενείς, γενιές

1. Γνωρίζουμε τι είναι το οικογενειακό δέντρο;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας σκεφτούμε τρεις **συγγενείς*** μας εκτός από την άμεση οικογένεια (γονείς - αδέρφια). Ποια είναι η συγγενειά μας;

1.
2.
3.

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας παρατηρήσουμε ένα δέντρο που δείχνει τα μέλη της οικογένειας της Μπέρι (**γενεαλογικό δέντρο***). Μπορούμε να συμπληρώσουμε ό,τι λείπει;

► Πόσες **γενιές*** υπάρχουν σε αυτό το δέντρο;
Μπορούμε να βρούμε ποιος είναι ο ανιψιός του μπαμπά;
Τι θα ήταν για την Μπέρι η μητέρα του παππού;

Για τη γιαγιά εμείς είμαστε τα της.

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ας φτιάξουμε το δέντρο της δικής μας οικογένειας!

Ας λύσουμε αυτό το σταυρόλεξο! →

Να θυμόμαστε ότι όλες οι οικογένειες δεν είναι ίδιες!

Δραστηριότητες

1. Ερώτηση σύντομης απάντησης:

Ποιους άλλους συγγενείς έχουμε εκτός από τη στενή οικογένεια; Σημειώνουμε όσους θυμόμαστε:

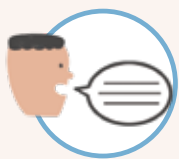
.....

2. Ας πούμε τη γνώμη μας:

- α) Η ευρύτερη οικογένεια μας προσφέρει ασφάλεια.
- β) Όλες οι οικογένειες είναι ίδιες.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ
ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

2. Ποιες όμορφες οικογενειακές στιγμές θυμόμαστε;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας θυμηθούμε μία οικογενειακή στιγμή με πολλούς συγγενείς. Ας τη γράψουμε ή ας τη ζωγραφίσουμε. Μπορούμε να βάλουμε και έναν τίτλο;

.....

Ας διαβάσουμε
για μία όμορφη
οικογενειακή στιγμή

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας συνδέσουμε τα κείμενα με τις φωτογραφίες της επόμενης σελίδας.

1. Οι συγγενείς μαζεύτηκαν στην εκκλησία για να μοιραστούν τη χαρά των γονιών και να καλωσορίσουν το νέο μέλος της οικογένειας.

2. Άνοιξε η πόρτα του αεροδρομίου και εμφανίστηκε η θεία μας από την Αυστραλία! Όλη η οικογένεια είχε δάκρυα χαράς στα μάτια.

3. Δε θα ξεχάσουμε πόσο όμορφη φαινόταν η ξαδέλφη μας στο υπέροχο νυφικό της! Έλαμπε από χαρά, όπως και όλη η οικογένεια γύρω της: ο παππούς και η γιαγιά μας, η μαμά μας, δηλαδή η θεία της νύφης.

4. Η Ζωή ήταν πολύ χαρούμενη, γιατί γιόρτασε τα γενέθλιά της με τα ξαδέλφια της. Η μαμά της αγόρασε μια υπέροχη τούρτα!

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ας γράψουμε μία θετική σκέψη για κάποιον / κάποια συγγενή μας. Υπάρχει κάποιος / κάποια που θαυμάζουμε, που μας έχει βοηθήσει, που μας αρέσει να κάνουμε παρέα;

.....

.....

► Τι σημαίνει η παροιμία «Το αίμα νερό δε γίνεται»;

.....

Δραστηριότητα

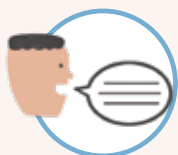
Συμπληρώνουμε:

Με τους συγγενείς μας μοιραζόμαστε ευχάριστες στιγμές, για παράδειγμα:

.....,,

Μπορούμε, όμως, να μοιραστούμε και δύσκολες στιγμές και να βοηθήσει ο ένας τον άλλον!

3. Γνωρίζουμε τι είναι οι διαφορετικές γενιές;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Τι θα θέλαμε να ρωτήσουμε τον παππού ή τη γιαγιά μας για τη ζωή τους; Μπορούμε να γράψουμε τις ερωτήσεις και σε χαρτάκια και να τα κολλήσουμε στον τοίχο, για να μοιραστούμε όλοι / όλες τις σκέψεις μας με τα υπόλοιπα παιδιά!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας ακούσουμε τη
συνέντευξη με
έναν παππού

► Ας συζητήσουμε τι διαφορετικό είχε η ζωή του παππού ή της γιαγιάς μας σε σχέση με τη δική μας.

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Πώς μπορούν οι γενιές μιας οικογένειας να βοηθήσουν η μία την άλλη;
Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες της προηγούμενη σελίδας και ας συζητήσουμε τι μπορεί να λένε μεταξύ τους.

Δραστηριότητα

Ας πούμε τη γνώμη μας:

α) Οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας δεν έχουν τίποτα να προσφέρουν πια.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

β) Θα θέλαμε να μάθουμε για την παιδική ηλικία του παππού ή της γιαγιάς μας.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για τη σπουδαιότητα της οικογένειας και των συγγενικών σχέσεων;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Εκτός από τη στενή οικογένεια, δηλαδή τους γονείς και τα παιδιά, υπάρχει και η ευρύτερη οικογένεια με τους συγγενείς μας: παππούδες, γιαγιάδες, θείες και θείοι, ξαδέλφια.

Στις οικογένειες υπάρχει μεγάλη ποικιλία.

Τα μέλη μιας οικογένειας μοιράζονται πολλές όμορφες στιγμές, αλλά και στιγμές που βοηθούν ο ένας τον άλλον.

Έχουμε να μάθουμε πολλά από τις παλαιότερες γενιές.

Γλωσσάρι

Γενεαλογικό δέντρο: ένα σχήμα σαν δέντρο, που δείχνει τους συγγενείς μας και τη σχέση μας μαζί τους.

Γενιά: η ομάδα των ανθρώπων που γεννήθηκαν την ίδια περίπου περίοδο.

Ευρύτερη οικογένεια: οι συγγενείς που συνδέονται μαζί μας μέσω άλλων προσώπων, π.χ. ο παππούς συνδέεται με τα εγγόνια μέσω των γονέων.

Συγγενείς: οι άνθρωποι της άμεσης και της ευρύτερης οικογένειάς μας.

2η Θεματική Ενότητα: Το σχολείο, μία μεγάλη οικογένεια

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα γνωρίσουμε τα μέλη της σχολικής μας κοινότητας και την οργάνωση του σχολείου.
- ◇ Θα δημιουργήσουμε τους κανόνες μας για να μπορούμε να είμαστε ασφαλείς.
- ◇ Θα ερευνήσουμε το πώς μπορούμε να αναλάβουμε δράση για το σχολείο μας.

Φύλλα Εργασίας:

1. Πώς είναι η ζωή μας στο σχολείο;
2. Πώς μπορούμε να είμαστε ασφαλείς και χαρούμενοι / χαρούμενες στο σχολείο;
3. Πώς μπορούμε να φροντίζουμε το σχολείο μας;

Λέξεις - κλειδιά

κανόνες, συμβόλαιο,
φροντίζω,
σχέδιο δράσης

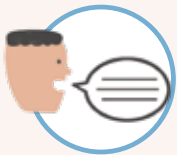
1. Η ζωή στο σχολείο

Το σχολείο μας είναι
το δεύτερο σπίτι μας!
Είμαστε μία μεγάλη
οικογένεια!

Φροντίζουμε το
σχολείο μας,
νοιαζόμαστε ο ένας
για τον άλλον!

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας μάθουμε περισσότερα για το σχολείο μας συμπληρώνοντας την ταυτότητά του.

Το σχολείο μας είναι το και έχει τμήματα.

Στη συνέχεια, βάζουμε ✓ σε ό,τι διαθέτει:

☐ Αίθουσα πληροφορικής	☐ Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων	☐ Τμήμα ένταξης
☐ Αποθήκη	☐ Γραφείο Εκπαιδευτικών	☐ Γυμναστήριο
☐ Γήπεδα	☐ Τραπεζαρία	☐ Κυλικείο
☐ Γραφείο Διευθυντή / Διευθύντριας	☐ Γραφείο Υποδιευθυντή / Υποδιευθύντριας	

Ψάχνω και βρίσκω

► Ευκαιρία να μάθουμε ακόμα περισσότερα! Ας πάρουμε μία συνέντευξη από τον Διευθυντή / τη Διευθύντρια του σχολείου μας και ας του / της κάνουμε τις εξής ερωτήσεις:

Πόσα παιδιά φοιτούν στο σχολείο;

Πόσοι / Πόσες εκπαιδευτικοί διδάσκουν;

Ποιος / Ποια είναι Υποδιευθυντής / Υποδιευθύντρια;

Υπάρχει βοηθητικό προσωπικό*;

Υπάρχει Περιβαλλοντική Επιτροπή, δηλαδή μία ομάδα ανθρώπων που να προτείνει ιδέες για να είναι το σχολείο φιλικό προς το περιβάλλον;

.....

.....

Ποιο θεωρείτε ότι είναι το «δυνατό σημείο» του σχολείου μας, δηλαδή το σημείο που τα καταφέρνει καλύτερα;

.....

.....

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Μια καλή ιδέα: Ας πάρουμε συνέντευξη από μεγαλύτερα παιδιά του σχολείου. Τι θα τους ρωτήσουμε;

.....

.....

► Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του σχολείου μας ζητάει τη γνώμη μας. Τι θα απαντήσουμε:

α) Τι μας αρέσει περισσότερο στο σχολείο;

.....

β) Τι θα θέλαμε να αλλάξει σε αυτό;

.....

Δραστηριότητα

Ας δούμε τι θυμόμαστε για το σχολείο →

Ας πούμε τη γνώμη μας:

α) Πόσο καλά γνωρίζουμε το σχολείο μας;

Πολύ

Λίγο

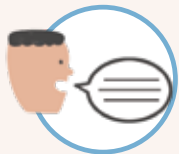
Καθόλου

β) Νιώθουμε ότι μπορούμε να πούμε τη γνώμη μας στο σχολείο;

Ναι

Όχι

2. Πώς μπορούμε να είμαστε ασφαλείς και χαρούμενοι / χαρούμενες στο σχολείο;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Έχουμε κανόνες **στην τάξη μας**;
Ποιοι είναι; Τι ρυθμίζουν;

Ας δούμε ένα παράδειγμα
κανόνων τάξης

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας συζητήσουμε σε ομάδες:

Τι κανόνες χρειαζόμαστε **στο σχολείο**
για να είμαστε ασφαλείς και για να
νιώθουν όλα τα παιδιά χαρούμενα;

► Ας γράψουμε 4 κανόνες που προτείνουμε να ακολουθούμε στο σχολείο:

1.
2.
3.
4.

► Οι κανόνες που γράψαμε περιέχουν ιδέες...

...για τη χρήση βίας (σωματικής και λεκτικής);

Ναι Όχι

...για τον σεβασμό και την προστασία των άλλων και ιδιαίτερα των **ευάλωτων***;

Ναι Όχι

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Πώς δηλώνουμε ότι συμφωνούμε με αυτούς τους κανόνες και **δεσμευόμαστε*** να τους τηρήσουμε; Οι μεγάλοι δεσμεύονται σε μία συμφωνία με το **συμβόλαιο***. Ας φτιάξουμε μία αφίσα με τους κανόνες και ας τους υπογράψουμε. Τι μπορεί να γίνει όταν κάποιος παραβιάζει τους κανόνες;

Οι υπόλοιποι μπορούμε να υπενθυμίζουμε τους κανόνες!

Δραστηριότητα

Ας πούμε τη γνώμη μας:

α) Οι κανόνες είναι απαραίτητοι για να λειτουργήσει μία ομάδα.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

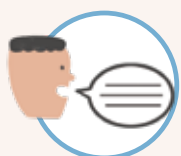
β) Όλοι / Όλες πρέπει να γνωρίζουν τους κανόνες και να τους ακολουθούν.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

γ) Τους κανόνες τους φτιάχνουν μόνο οι μεγάλοι.

ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

3. Φροντίζουμε το σχολείο μας

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες στην επόμενη σελίδα από παιδιά που κάνουν κάτι για το σχολείο τους. Τι από αυτά θα θέλαμε να κάνουμε και εμείς για το δικό μας σχολείο; Βάζουμε ✓.

Μπορούμε να σκεφτούμε και κάτι άλλο;

Ψάχνω και βρίσκω

► Πώς οργανώνουμε τις δράσεις φροντίδας του σχολείου μας;

Ας μελετήσουμε τον χώρο και ας βρούμε ανάγκες.
Τι ανάγκες έχει το δικό μας σχολείο;

Υπάρχουν σκουπίδια στο προαύλιο;

Είναι γραμμένοι οι τοίχοι;

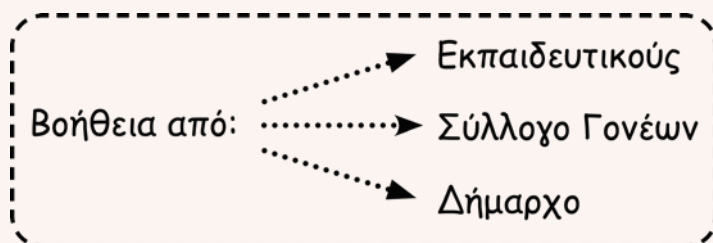
Υπάρχει βιβλιοθήκη;

Ας οργανώσουμε το **σχέδιο δράσης***:

Τι μπορούμε να κάνουμε;

Ποιοι / Ποιες θα συμμετέχουν;

Τι βοήθεια θα χρειαστούμε;

Προσκαλούμε και άλλα παιδιά στη δράση μας.
Τέλος, ας φτιάξουμε μία **αφίσα!**

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Τι μπορούμε να κάνουμε για να ζούμε σε ένα οικολογικό σχολείο;
Το σχολείο μας νοιάζεται για το περιβάλλον! Ας φτιάξουμε τον **Οικοκώδικα***.
Ας σκεφτούμε 3 κανόνες οικολογικής συμπεριφοράς.

1.
2.
3.

Ας δούμε εδώ παραδείγματα Οικοκώδικα →

Δραστηριότητα

Ποια βήματα ακολουθήσαμε για να οργανώσουμε μία δράση φροντίδας για το σχολείο μας;

-
-
-

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για την ανάγκη να φτιάξουμε και να τηρούμε κανόνες στο σχολείο, β) για τη φροντίδα του σχολείου σου;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Η σχολική μας κοινότητα αποτελείται από πολλά μέλη: τους μαθητές και τις μαθήτριες, τους / τις εκπαιδευτικούς, τον Διευθυντή / τη Διευθύντρια, το βοηθητικό προσωπικό κ.ά.

Κάθε σχολείο έχει τα χαρακτηριστικά του.

Για να λειτουργήσει ένα σχολείο με ασφάλεια, πρέπει να υπάρχουν κανόνες, όπως και στην τάξη μας.

Όλοι και όλες μπορούμε να αναλάβουμε δράση για τη φροντίδα του σχολείου μας!

Γλωσσάρι

Βοηθητικό προσωπικό: οι εργαζόμενοι που στηρίζουν τη λειτουργία του σχολείου, π.χ. προσωπικό καθαριότητας.

Δεσμεύομαι: υπόσχομαι πως θα κάνω σίγουρα αυτό που είπα.

Ευάλωτος -η -ο: ένας άνθρωπος που είναι πιο εύκολο να βρεθεί σε κίνδυνο ή να υποφέρει.

Οικοκώδικας: μία σειρά κανόνων που ρυθμίζουν την οικολογική μας συμπεριφορά, κυρίως στο σχολείο.

Συμβόλαιο: ένα κείμενο που περιγράφει κάτι με το οποίο συμφωνούν δύο ή και περισσότερες πλευρές. Η συμφωνία εκφράζεται με την υπογραφή τους.

Σχέδιο δράσης: μία σειρά από βήματα προκειμένου να πετύχουμε έναν στόχο.

3η Θεματική Ενότητα: Διαπροσωπικές σχέσεις

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα συζητήσουμε για τις διαφωνίες, τις συγκρούσεις και τις εντάσεις και θα κατανοήσουμε ότι είναι σημαντικό να ρωτάμε τι έγινε σε κάθε περίπτωση.
- ◇ Θα αναζητήσουμε τις καλύτερες λύσεις στα προβλήματα.
- ◇ Θα εντοπίσουμε ποιος / ποια μπορεί να μας βοηθήσει αλλά και πώς μπορούμε εμείς να βοηθήσουμε σε συγκρούσεις.

Φύλλα Εργασίας:

1. Όταν υπάρχει μία διαφωνία μεταξύ κάποιων παιδιών ρωτάμε τι συνέβη;
2. Υπάρχει λύση στα προβλήματα;
3. Γνωρίζουμε ότι δεν είμαστε μόνοι / μόνες μας;

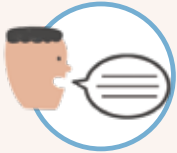
Λέξη - κλειδί

διαμεσολάβηση

1. Διαφωνίες και συγκρούσεις μεταξύ μας, μέσα και έξω από το σχολείο

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας σκεφτούμε τι μπορεί να λένε μεταξύ τους. Για να δούμε τι έχει γίνει, θα παίξουμε το παιχνίδι ρόλων!

Κάρτα Ρόλου 1: Ένα παιδί σου πήρε την μπάλα με την οποία έπαιζες μόνος / μόνη.

Κάρτα ρόλου 2: Πήρες την μπάλα από ένα παιδί που έπαιζε μόνο του, γιατί ήθελες να παίξετε πολλοί μαζί.

Ψάχνω και βρίσκω

► Τι θα ρωτούσαμε τα παιδιά για να μάθουμε γιατί μαλώνουν;

1. Ας διαβάσουμε τι απάντησε το πρώτο παιδί και ας ενώσουμε τις ερωτήσεις με τις απαντήσεις:

Τι συνέβη; ■	■ Θυμωμένος / Θυμωμένη
Γιατί σου πήρε την μπάλα; ■	■ Μου πήρε την μπάλα που έπαιζα
Πού έγινε αυτό; ■	■ Γιατί την ήθελε δική του / της
Πώς νιώθεις τώρα; ■	■ Στο προαύλιο

2. Τι θα απαντούσε το δεύτερο παιδί;

Τι συνέβη;

Γιατί πήρες την μπάλα;

Πού έγινε αυτό;

Πώς νιώθεις τώρα;

Σκέφτομαι και ενεργώ

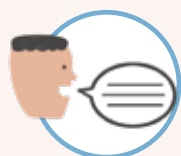
► Τα παιδιά που είχαν τη **διαφωνία** είχαν την **ίδια** ή **διαφορετική** άποψη; Ποιος ήταν ο **λόγος** που μάλωσαν; Τι θα μπορούσε να είχε γίνει διαφορετικά για να μη μαλώσουν;

Δραστηριότητα

Ας βρούμε τις λέξεις της παρένθεσης στο παρακάτω κρυπτόλεξο:
(διαφορές, μαλώνω, τσακωμός, διαφωνία, σύγκρουση)

Σ	Υ	Γ	Κ	Ρ	Ο	Υ	Σ	Η	Μ
Φ	Γ	Δ	Ι	Α	Φ	Ω	Ν	Ι	Α
Α	Β	Ρ	Γ	Ε	Η	Ξ	Κ	Ο	Λ
Ζ	Δ	Ι	Α	Φ	Ο	Ρ	Ε	Σ	Ω
Χ	Ψ	Ω	Β	Ν	Μ	Υ	Θ	Λ	Ν
Τ	Σ	Α	Κ	Ω	Μ	Ο	Σ	Π	Ω

2. Πώς να χειριζόμαστε τις διαφωνίες και τις συγκρούσεις μας με τους άλλους ανθρώπους;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Θυμόμαστε τα δύο παιδιά που μάλωσαν για την μπάλα στο προηγούμενο μάθημα; Πώς ένιωθαν και τα δύο; Ας διαλέξουμε ένα χρώμα από το φανάρι.

Μεγάλη ένταση*, δεν μπορούν να χειριστούν τη διαφωνία.

Η ένταση έχει αρχίσει και υποχωρεί.

Αρκετή ηρεμία, ώστε να λυθεί το πρόβλημα.

Τι συμπέρασμα βγάζουμε;

Ψάχνω και βρίσκω

► Μία ομάδα παιδιών τσακώνονται για το ποιο παιχνίδι θα παίξουν. Κάποιοι / Κάποιες υποστηρίζουν ποδόσφαιρο και κάποιοι / κάποιες μπάσκετ και γι' αυτό **λογοφέρουν***. Ας σκεφτούμε τι μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να επιλύσουν τη **σύγκρουση***:

Λύση 1: Αν κάνουν αυτό, τι μπορεί να συμβεί;

Λύση 2: Αν κάνουν αυτό, τι μπορεί να συμβεί;

Λύση 3: Αν κάνουν αυτό, τι μπορεί να συμβεί;

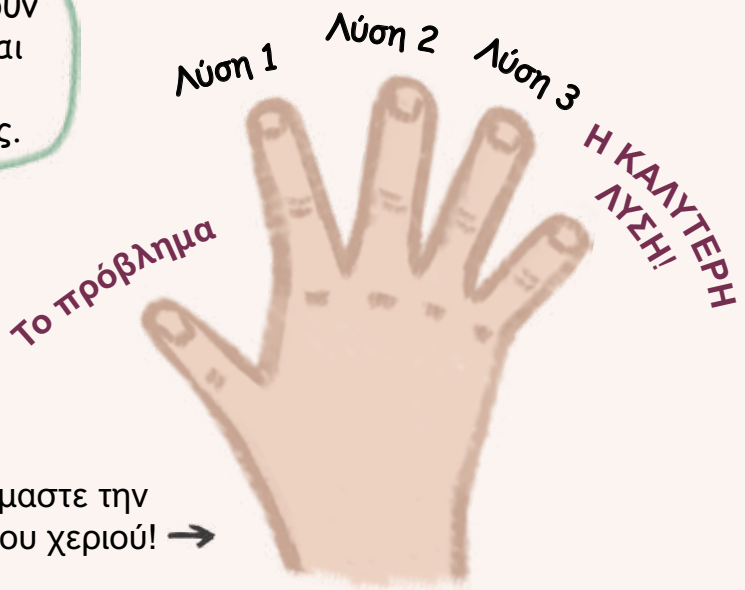
Αυτά που μπορούν να συμβούν είναι οι **συνέπειες** της πράξης μας.

► Ποια λύση επιλέγουμε ως την καλύτερη ιδέα; Είναι η καλύτερη για όλους / όλες;

Ας παίξουμε ένα παρόμοιο παιχνίδι ρόλων!

Να θυμόμαστε την τεχνική του χεριού! →

Ας δούμε πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την τεχνική του χεριού!

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Δύο φίλοι μας τσακώνονται, γιατί η ομάδα που παίζουν ποδόσφαιρο έχασε και ο ένας κατηγορεί τον άλλον. Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε; Μπορούμε να **διαμεσολαβήσουμε***; **Ας παίξουμε το σενάριο!**

Δραστηριότητες

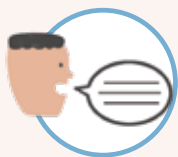
1. Ας πούμε τη γνώμη μας:

- α) Στα προβλήματα υπάρχει μόνο μία λύση. ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ
- β) Είναι καλό να αφήνουμε λίγο χρόνο για να ηρεμούμε. ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ
- γ) Σκεφτόμαστε τις συνέπειες και επιλέγουμε την καλύτερη λύση για όλους / όλες. ΣΥΜΦΩΝΩ / ΔΙΑΦΩΝΩ

2. Πόσο έτοιμοι / έτοιμες είμαστε να αναλάβουμε ρόλο διαμεσολαβητή / διαμεσολαβήτριας αν δούμε ότι δύο συμμαθητές ή συμμαθήτριές μας έχουν αρχίσει να μαλώνουν; Κυκλώνουμε την απάντηση που μας εκφράζει.

πάρα πολύ αρκετά δεν ξέρω μάλλον δε θα αναλάβω τέτοιο ρόλο

3. Δεν είμαστε μόνοι / μόνες μας!

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Παίζουμε σε ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέγει στην τύχη ένα από τα παρακάτω σενάρια και προετοιμάζει το παιχνίδι ρόλων. Θα πρέπει να θυμόμαστε: οι ρόλοι διαφωνούν μεταξύ τους. Θα μπορούσε να βοηθήσει κάποιος / κάποια; Ας δούμε τις περιπτώσεις:

- Ένα παιδί κοροϊδεύει κάποιο άλλο.
- Ένα παιδί διαφωνεί με τον γονιό του, γιατί δε θέλει να πάει για μπάνιο.
- Δύο παιδιά διαφωνούν για το όνομα της ομάδας τους.
- Ένα παιδί κατηγορεί ένα άλλο ότι μαρτύρησε το μυστικό.

Τι μπορεί να γίνει αν μόνοι / μόνες μας δεν μπορούμε να βρούμε τη λύση; Από ποιον / ποια μπορούμε να ζητήσουμε βοήθεια κάθε φορά;

Να θυμόμαστε όμως: ΕΜΕΙΣ
επιλέγουμε τη λύση κάθε φορά!

Ψάχνω και βρίσκω

► Τι μπορούμε να κάνουμε για να βοηθήσουμε σε μία σύγκρουση;
Βάζουμε ✓ όπου συμφωνούμε:

- Να βοηθήσουμε αυτούς / αυτές που συγκρούονται να σκεφτούν τα συναισθήματά τους.
- Να πούμε ποιος / ποια φταίει κατευθείαν.
- Να τους / τις φωνάξουμε όσο πιο δυνατά μπορούμε «Ησυχάστε».
- Να κάνουμε ερωτήσεις για να καταλάβουμε τι έγινε.
- Να ακούσουμε τις πιθανές λύσεις.
- Να αποφασίσουμε εμείς για τη λύση.
- Τι άλλο προτείνουμε;

Ας δούμε περισσότερα
για τη διαχείριση
συγκρούσεων σε αυτήν
την παρουσίαση →

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Ας δημιουργήσουμε μία αφίσα με συμβουλές για τη διαχείριση συγκρούσεων.

Δραστηριότητες

1. Πόσο εύκολο είναι για εμάς:

α) ...να βοηθήσουμε να λυθεί μία διαφωνία;

ΕΥΚΟΛΟ / ΔΥΣΚΟΛΟ

β) ...να ζητήσουμε βοήθεια για την επίλυση μιας διαφωνίας; ΕΥΚΟΛΟ / ΔΥΣΚΟΛΟ

2. Ποια είναι τα βήματα που ακολουθούμε;

.....
.....

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για τη διαχείριση συγκρούσεων, β) για τις λύσεις ενός προβλήματος;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Σε μία σύγκρουση...

- αναγνωρίζουμε τα συναισθήματά μας αλλά και των άλλων,
- θυμόμαστε ότι δεν έχουμε όλοι / όλες την ίδια άποψη,
- αφήνουμε χρόνο για να ηρεμήσουμε,
- γνωρίζουμε ότι υπάρχουν πολλές λύσεις σε ένα πρόβλημα,
- επιλέγουμε την καλύτερη ανάλογα με τις συνέπειες,
- μπορούμε να πάρουμε βοήθεια αλλά και να δώσουμε.

Γλωσσάρι

Διαμεσολαβώ: προσπαθώ να βοηθήσω δύο πλευρές να λύσουν μια διαφορά ή να συμφωνήσουν.

Ένταση: κατάσταση με έντονα συναισθήματα κυρίως θυμού.

Λογοφέρνω: μαλώνω ή τσακώνομαι με λόγια.

Σύγκρουση: μία έντονη διαφωνία, ένας καβγάς.

4η Θεματική Ενότητα: Λαϊκός πολιτισμός

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα ανακαλύψουμε πώς τα μουσεία παρουσιάζουν την παράδοση και την ιστορία ενός τόπου.
- ◇ Θα περιγράψουμε τα εκθέματα ενός μουσείου.
- ◇ Θα παρατηρήσουμε με ποιον τρόπο ένα σχολικό μουσείο μπορεί να παρουσιάσει την ιστορία του σχολείου.

Φύλλα Εργασίας:

1. Πώς μπορούμε να μάθουμε για το παρελθόν;
2. Χωράει το σχολείο σε ένα μουσείο;
3. Γνωρίζουμε την ιστορία του σχολείου μας;

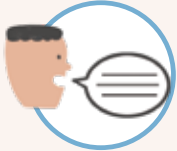
Λέξεις - κλειδιά

παραδόσεις, μουσείο, ιστορία, εκθέματα

1. Πώς μπορούμε να μάθουμε για το παρελθόν;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Τι δείχνουν οι φωτογραφίες; Είναι από το ίδιο μέρος;

Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν ήθη και έθιμα, δηλαδή παραδόσεις. Παραδόσεις είναι οι ιδέες και οι συνήθειες που περνούν από γενιά σε γενιά (π.χ. γιορτές και πανηγύρια*, τραγούδια, νανουρίσματα*, φαγητά κ.ά.).

Το σύνολο των παραδόσεων ενός λαού όπως εκφράζεται στις καθημερινές του συνήθειες (διατροφή, εργασίες, γιορτές, τραγούδια, ενδυμασία κτλ.) ονομάζεται λαϊκός πολιτισμός.

► Ας γράψουμε κάποια παραδείγματα από παραδόσεις που ξέρουμε.

.....
.....

Ας διαβάσουμε εδώ ένα παραδοσιακό νανούρισμα →

Ψάχνω και βρίσκω

► Πώς μπορούμε να μάθουμε περισσότερα για τις παραδόσεις, την ιστορία και τον πολιτισμό ενός τόπου, δηλαδή για το παρελθόν του; Ενώνουμε τις ιδέες με τις εικόνες:

1. Να ρωτήσουμε τους μεγαλύτερους

2. Να διαβάσουμε βιβλία

3. Να επισκεφτούμε ένα μουσείο

Σκέφτομαι και ενεργώ

Ας δούμε κάποια μουσεία σε αυτήν την παρουσίαση

► Τι είναι το μουσείο; Έχουμε επισκεφτεί κάποιον; Βάζουμε ✓.

Αρχαιολογικό

Φυσικής Ιστορίας*

Λαογραφικό*

Τέχνης

Άλλο

Το μουσείο είναι ένα μέρος με σημαντικά εκθέματα* για την ιστορία, την τέχνη, τη φύση κ.ά. Έτσι, μας βοηθά να κατανοήσουμε στοιχεία του πολιτισμού μας ή τι γινόταν τα παλιότερα χρόνια, παρουσιάζοντάς μας κάποια δημιουργήματα εκείνου του πολιτισμού ή κάποια αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι τότε.

Δραστηριότητα

Κυκλώνουμε το Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή το Λ αν είναι λανθασμένη:

α) Τα πανηγύρια είναι μέρος της παράδοσης.

Σ Λ

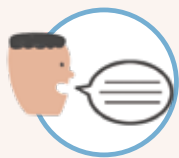
β) Τα μουσεία δημιουργούνται για να θυμίζουν το παρελθόν.

Σ Λ

γ) Δεν υπάρχουν πολλά είδη μουσείων.

Σ Λ

2. Χωράει το σχολείο σε ένα μουσείο;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Τι θα θέλαμε να μάθουμε για τα σχολεία που υπήρχαν στο παρελθόν;
Ας γράψουμε 2 ερωτήσεις:

α)

β)

► Πού θα βρούμε απαντήσεις; Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν Μουσεία Σχολικής Ζωής;
Τι αντικείμενα έχουν; Ας φανταστούμε 2 αντικείμενα και ας τα ζωγραφίσουμε.

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας παρατηρήσουμε αυτές τις εικόνες από το «Μουσείο Σχολικής Ζωής» στην Πλάκα. Τι διαφορές έχει αυτή η σχολική τάξη από τη δική μας;

Σκέφτομαι και ενεργώ

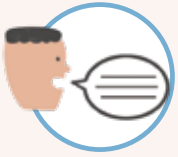
► Πώς θα μπορούσε να είναι μία σχολική τάξη στο μέλλον; Ας τη φανταστούμε και ας τη ζωγραφίσουμε!

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τα κενά:

Σε ορισμένα μουσεία βλέπουμε πώς ήταν το π....., δηλαδή ο παλιός καιρός, και σκεφτόμαστε πώς θα είναι το μ....., δηλαδή ο χρόνος που έρχεται.

3. Το μουσείο του σχολείου μας

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για να **ερευνήσουμε** την **ιστορία** του σχολείου μας; Ποιους ανθρώπους θα ρωτούσαμε; Πού θα ψάχναμε; Γράφουμε τις ιδέες μας:

.....

.....

.....

.....

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας διαλέξουμε ένα από τα παρακάτω εκθέματα και ας σκεφτούμε την επεξηγηματική πινακίδα. Ποια ιστορία μπορεί να κρύβει; Σε ποιον / ποια θα μπορούσε να ανήκει; Πώς χρησιμοποιούνταν;

Σκέφτομαι και ενεργώ

► Αν δημιουργούσαμε ένα μουσείο για το σχολείο μας, ώστε να το δουν τα παιδιά του μέλλοντος, τι εκθέματα θα χρησιμοποιούσαμε; Κάποια σχολικά αντικείμενα της καθημερινότητας; Κάποια αντικείμενα από σημαντικές στιγμές του σχολείου; Ας δουλέψουμε σε ομάδες και ας γράψουμε τις ιδέες μας.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Πώς μπορούμε να ασχοληθούμε περισσότερο με τη δημιουργία ενός μουσείου στο σχολείο μας; Ας δούμε περισσότερα εδώ →

← Ας δούμε πώς θα δημιουργήσουμε το δικό μας σχολικό μουσείο

Δραστηριότητα

**Συμπληρώνουμε τα κενά διαλέγοντας τη σωστή λέξη (μία περισσεύει).
έρευνα, εκθέματα, παραδόσεις, ιστορία**

- α) Κάθε σχολείο έχει την του.
- β) Για να μάθουμε την ιστορία ενός σχολείου, κάνουμε
- γ) Τα παρουσιάζουν την ιστορία του σχολείου.

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για τους τρόπους που μπορούμε να μάθουμε πράγματα για το παρελθόν, β) για την ιστορία των σχολείων;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Οι γιορτές, τα πανηγύρια, τα τραγούδια είναι μέρος της παράδοσής μας. Κάθε τόπος έχει τη δική του παράδοση.

Για να μαθαίνουμε για την παράδοση, την ιστορία, την τέχνη, δηλαδή για τον πολιτισμό ενός τόπου, επισκεπτόμαστε μουσεία.

Τα μουσεία είναι τόποι που παρουσιάζουν σημαντικά εκθέματα.

Μπορούμε να φτιάξουμε το δικό μας μουσείο στο σχολείο μας και να παρουσιάσουμε την ιστορία του.

Γλωσσάρι

Έκθεμα: αντικείμενο που παρουσιάζεται στο μουσείο. Συνήθως κρύβει μία ιστορία.

Λαογραφικό μουσείο: το μουσείο που ασχολείται με τον λαϊκό πολιτισμό μιας περιοχής.

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας: το μουσείο που παρουσιάζει θέματα της φύσης π.χ. ζώα, φυτά, πετρώματα κτλ.

Νανούρισμα: μία απαλή μελωδία με ή χωρίς λόγια για να κοιμηθεί ένα μωρό.

Πανηγύρι: μία μεγάλη εορταστική συγκέντρωση με τραγούδια, χορούς και φαγητό.

Ο τόπος, η χώρα, ο πλανήτης που ζω

1. Ο τόπος που ζω

2. Αλλαγές στον ουρανό και στη γη του τόπου μου

3. Ο καιρός και οι εποχές στον τόπο που ζω

1η Θεματική Ενότητα: Ο τόπος που ζω

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα εντοπίσουμε τον τόπο που ζούμε και χώρους της συνοικίας μας.
- ◇ Θα περιγράψουμε καθημερινές διαδρομές.
- ◇ Θα μελετήσουμε τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά διαφορετικών τόπων.

Φύλλα Εργασίας:

1. Πώς είναι η συνοικία μας;
2. Πώς είναι ο τόπος όπου ζούμε;
3. Πώς είναι οι τόποι γύρω μας;

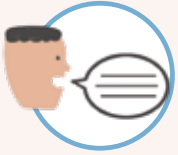
Λέξεις - κλειδιά

τόπος,
γεωμορφολογικά
χαρακτηριστικά

1. Πώς είναι η συνοικία μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Η γειτονιά είναι μία περιοχή της πόλης ή του χωριού με σπίτια, δρόμους, μαγαζιά και άλλους χώρους. Πολλές γειτονιές μαζί φτιάχνουν μία συνοικία!

► Στην παραπάνω εικόνα κυκλώνουμε τα κτίρια που υπάρχουν και στη δική μας συνοικία και συμπληρώνουμε:

Όνομα γειτονιάς ή συνοικίας:

Χωριό ή πόλη:

Χώρα:

Είναι κοντά σε: **α) βουνό β) θάλασσα γ) λίμνη δ)**

Ψάχνω και βρίσκω

► Με ποιο από τα παρακάτω σχήματα μοιάζει η αυλή και το σχολείο μας; Μήπως με 2 ή 3 σχήματα μαζί; Τι σχήματα έχουν τα αντικείμενα που βλέπουμε γύρω μας;

α) β) γ) άλλο σχήμα

Κάνουμε ομάδες και σχεδιάζουμε με αυτά ή και άλλα σχήματα το σχολείο μας (το κτίριο, τους χώρους, τα αντικείμενα και την αυλή).

► Σχεδιάζουμε σε ένα χαρτί ό,τι υπάρχει (κτίρια, δρόμοι, πάρκο) γύρω απ' το σχολείο μας και κάνουμε το σχεδιάγραμμα της συνοικίας μας!

Παίζουμε κυνήγι θησαυρού με το σχεδιάγραμμα του σχολείου μας;

Πολλά αντικείμενα, κτίρια ακόμη και η φύση περιγράφονται με περισσότερα από ένα σχήματα. Τα μεγάλα κτίρια της συνοικίας φαίνονται μεγάλα και στο σχεδιάγραμμα, ενώ τα μικρά φαίνονται μικρότερα.

Το κρυπτόλεξο της συνοικίας!

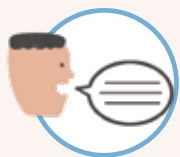

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Σχεδιάζουμε και περιγράφουμε τη διαδρομή που θα κάνουν ο Γούλφι και η Μπέρι φτάσουν από το σπίτι του Γούλφι στο σχολείο.

Χρήσιμες λέξεις: ευθεία, στη συνέχεια, δεξιά, μετά, αριστερά, πιο πέρα από, επόμενο, τελικά

2. Πώς είναι ο τόπος που ζούμε;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ποιες φυσικές ομορφιές έχει ο τόπος του Γούλφι και της Μπέρι; Μοιάζει με τον τόπο μας; Αν όχι, τι διαφορετικό έχει ο δικός μας τόπος;

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας οργανώσουμε έναν περίπατο στη φύση κοντά στο σχολείο μας. Γράφουμε στο σημειωματάριο της Μπέρι.

Ημερομηνία:	Όνομα:
Ώρα αναχώρησης: / Ώρα επιστροφής:	
Κάτι που είδα κοντά ή μακριά:
Άλλες ομορφιές της φύσης:
Κάτι άλλο που είδα:

► Ας αναζητήσουμε στο διαδίκτυο τον «Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής» για να δούμε ελληνικούς βιότοπους και εθνικά πάρκα.

Τα βουνά, μία λίμνη, ένα ποτάμι, η θάλασσα, μία πεδιάδα και άλλες φυσικές ομορφιές ενός τόπου λέγονται «γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά».

Ας γνωρίσουμε τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά!

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Γινόμαστε ομάδες, περιγράφουμε τον τόπο μας και τον ζωγραφίζουμε.

Ο τόπος μου

.....

.....

.....

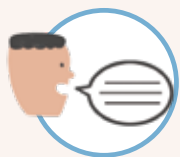
.....

Δραστηριότητα

Βρίσκουμε τις λέξεις που έχουν σχέση με τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά ενός τόπου. (τόπος, θάλασσα, νησί, πεδιάδα, βουνό, λίμνη)

Π	Χ	Ν	Η	Σ	Ι	Θ
Ε	Ξ	Μ	Ω	Λ	Χ	Α
Δ	Ζ	Ι	Β	Ι	Β	Λ
Ι	Σ	Χ	Δ	Μ	Δ	Α
Α	Β	Ο	Υ	Ν	Ο	Σ
Δ	Ρ	Ψ	Κ	Η	Θ	Σ
Α	Τ	Ο	Π	Ο	Σ	Α

3. Πώς είναι οι τόποι γύρω μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Θέλω να ταξιδέψω σε έναν τόπο κοντά στη θάλασσα! Λατρεύω τις βουτιές!

Σε εμένα αρέσει το βουνό! Εκεί θα ήθελα να ταξιδέψω!

► Παρατηρούμε τις εικόνες και προτείνουμε στην Μπέρι και τον Γούφι έναν προορισμό.

Μέτσοβο, Ήπειρος

Ρόδος, Δωδεκάνησα

Πηγή: Αρχείο Δήμου
Θέρμης

Φράγμα Αγίου Αντωνίου, Θέρμη (Κεντρική Μακεδονία)

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας γίνουμε **γεωγράφοι**! Ας μελετήσουμε σε ομάδες έναν από τους παρακάτω τόπους και ας σημειώσουμε τι υπάρχει σε αυτόν. Στη συνέχεια, ας τον περιγράψουμε στις υπόλοιπες ομάδες.

Μετέωρα, Καλαμπάκα

Μάνη, Πελοπόννησος

Βασιλικά, Κεντρική Μακεδονία

Ζάκυνθος

Όνομα τόπου:

μεγάλα χωράφια

βράχια

βουνά

δέντρα

θάλασσα

παραλία

Είναι ίδιοι όλοι οι τόποι της χώρας μας;
Ας βρούμε σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν!

Στη χώρα μας συναντάμε ορεινούς, πεδινούς, παραθαλάσσιους και νησιωτικούς τόπους. Ορεινό λέμε έναν τόπο με βουνά, βράχια και δάση. Πεδινό λέμε έναν τόπο με μεγάλα χωράφια ή αλλιώς πεδιάδες. Πολλές περιοχές της Ελλάδας βρίσκονται κοντά στη θάλασσα και ονομάζονται παραθαλάσσιες, ενώ οι τόποι που βρέχονται γύρω γύρω από θάλασσα λέγονται νησιωτικοί.

Ας γνωρίσουμε και άλλους τόπους εδώ

Ας φτιάξουμε το παζλ
ενός τόπου!

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Συμπληρώνουμε τη λέξη που ταιριάζει: (πεδινό, ορεινό, νησιωτικό, παραθαλάσσιο)

Το χωριό μου είναι χτισμένο στην πλαγιά
ενός βουνού.

Ζω σε έναν τόπο.

Ο τόπος μου έχει δύο λιμάνια και βρέχεται
γύρω γύρω από θάλασσα.

Ζω σε έναν τόπο.

Από το παράθυρό μου βλέπω τη θάλασσα.

Ζω σε έναν τόπο.

Στον τόπο μου υπάρχουν μεγάλες πεδιάδες
όπου καλλιεργούμε σιτάρι, καλαμπόκι και βαμβάκι.

Ζω σε έναν τόπο.

► Ας φτιάξουμε με την ομάδα μας τη μακέτα ενός τόπου (ορεινού, πεδινού, παραθαλάσσιου ή νησιωτικού). Για να κατασκευάσουμε τα βουνά, τις πεδιάδες, τα ποτάμια, τις λίμνες, τη θάλασσα, την παραλία, θα χρειαστούμε:

✓ πλαστελίνη	✓ χαρτόνια	✓ κορδέλες	✓ χώμα
✓ τουβλάκια	✓ τέμπρες	✓ άλλα ανακυκλώσιμα υλικά	

Δραστηριότητα

Ας αντιστοιχίσουμε τις παρακάτω εικόνες με την ονομασία που ταιριάζει:

1. ορεινός

2. παραθαλάσσιος

3. πεδινός

4. νησιωτικός

Ας «στήσουμε» μία γειτονιά μέσα στην τάξη μας!

Δημιουργούμε τους δρόμους, βάζουμε καρτέλες για τους χώρους της γειτονιάς (π.χ. σχολείο, πάρκο, εκκλησία, περίπτερο, σπίτια κ.ά.). Ορίζουμε διαδρομές και δίνουμε οδηγίες!

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για το πώς εντοπίζεις ένα μέρος της γειτονιάς σου, β) για τον τρόπο που περιγράφεις μία διαδρομή, γ) για το πώς αναγνωρίζεις τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά του τόπου σου;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Εντοπίσαμε τον τόπο και τη συνοικία μας και περιγράψαμε διαδρομές. Γνωρίσαμε ποια είναι τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά του τόπου μας και άλλων τόπων. Μάθαμε ότι στην Ελλάδα συναντάμε τόπους πεδινούς, ορεινούς, παραθαλάσσιους και νησιωτικούς.

Γλωσσάρι

Γεωγράφος: ειδικός επιστήμονας που ασχολείται με τη γεωγραφία.

Τόπος: μία περιοχή (χώρα, πόλη, χωριό).

2η Θεματική Ενότητα:
**Αλλαγές στον ουρανό και
στη γη του τόπου μου**

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα εντοπίσουμε τα σημεία του ορίζοντα και θα προσανατολιστούμε.
- ◇ Θα διαπιστώσουμε τη διαφορά της διάρκειας της ημέρας στις τέσσερις εποχές.
- ◇ Θα παρατηρήσουμε τις αλλαγές στις φάσεις της Σελήνης.
- ◇ Θα εντοπίσουμε φυσικές αλλαγές και τεχνητά έργα του τόπου μας.

Φύλλα Εργασίας:

1. Πώς προσανατολιζόμαστε;
2. Πώς αλλάζει ο ουρανός την ημέρα και τη νύχτα;
3. Πώς αλλάζει ο τόπος μας;

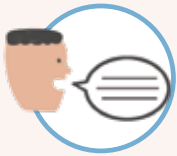
Λέξεις - κλειδιά

προσανατολίζομαι,
πυξίδα,
φυσικές αλλαγές,
τεχνητά έργα

1. Πώς προσανατολιζόμαστε;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Τι παρουσιάζει αυτός ο πίνακας; Ας συζητήσουμε σε ζευγάρια και ας δώσουμε έναν τίτλο.

.....

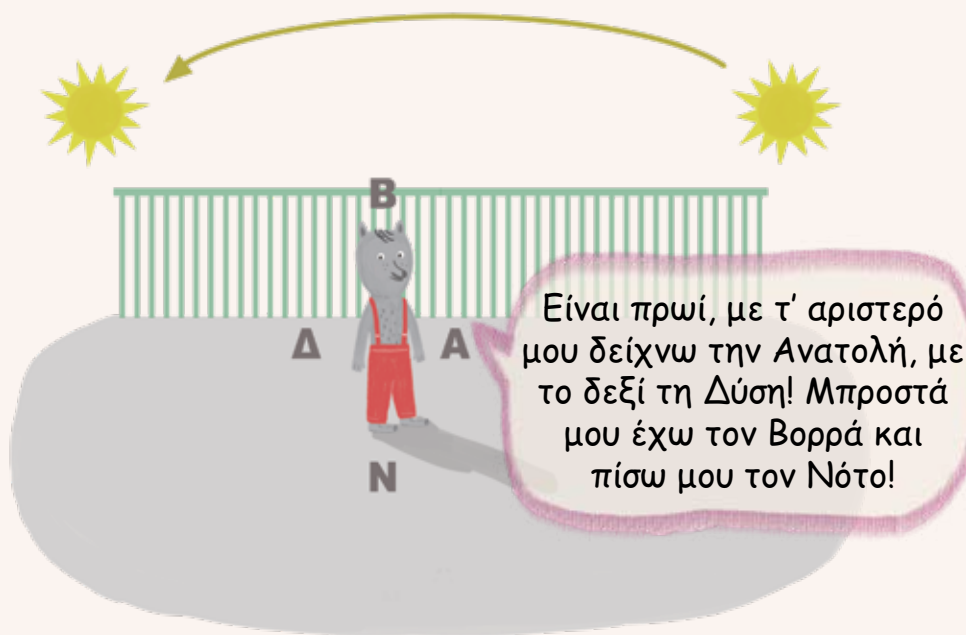
Ορίζοντας είναι η φανταστική γραμμή που συναντά ο ουρανός τη γη.

Οι τόποι στην τέχνη

► Ας προσανατολιστούμε όπως ο Γούλφι και η Μπέρι στην αυλή του σχολείου μας!

Το πρωί ο Ήλιος βγαίνει από την Ανατολή, το βράδυ κατεβαίνει στη Δύση να κρυφτεί!

Η θέση του Ήλιου αλλάζει κατά τη διάρκεια της ημέρας. Η Ανατολή, η Δύση, ο Βορράς και ο Νότος είναι τα τέσσερα σημεία του οριζοντα και με αυτά προσανατολιζόμαστε*!

Ψάχνω και βρίσκω

► Χωριζόμαστε σε τετράδες και φτιάχνουμε τη δική μας πυξίδα!

Υλικά: μπολ, νερό, πλαστικό καπάκι, μαγνήτης, καρφίτσα, 4 κίτρινα χαρτάκια με τα γράμματα Β, Ν, Α, Δ.

Οδηγίες: Τρίβουμε πολλές φορές τη μύτη της καρφίτσας στον μαγνήτη. Βάζουμε το καπάκι στο μπολ με το νερό και ακουμπάμε απαλά την καρφίτσα στο καπάκι. Κολλάμε το Β εκεί που δείχνει η μύτη της καρφίτσας. Απέναντί του κολλάμε το Ν, δεξιά γράφουμε Α, αριστερά Δ.

Η πυξίδα μάς βοηθά να προσανατολιζόμαστε. Η βελόνα της πυξίδας δείχνει πάντα τον Βορρά.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Προσανατολιζόμαστε στην τάξη παίζοντας!

Χωριζόμαστε σε 2 μεγάλες ομάδες και παίζουμε κυνήγι θησαυρού με τη βοήθεια της πυξίδας.

Ομάδα 1: Κρύβουμε τέσσερα μικρά αντικείμενα (ένα σε κάθε σημείο του ορίζοντα).

Ομάδα 2: Λύνουμε τους γρίφους και κολλάμε στις πλευρές της τάξης τα σημεία του ορίζοντα.

Αρχή! Εκεί θα δούμε το μαγευτικό ηλιοβασίλεμα.

.....

Είναι προς τον Βόρειο Πόλο.

.....

Εκεί εμφανίζεται ο Ήλιος όταν ξημερώνει.

.....

Εκεί ζουν οι πιγκουίνοι!

Μαθαίνουμε περισσότερα για τα σημεία του ορίζοντα εδώ! →

► Μπαίνουμε στη χρονομηχανή και...

α) Γινόμαστε εξερευνητές θαλασσών στην καραβέλα του Κολόμβου και ταξιδεύουμε στον ωκεανό! Ζωγραφίζουμε τι μας βοηθά να προσανατολιζόμαστε τη μέρα για να οδηγήσουμε το πλοίο μας.

β) Γινόμαστε έμποροι σε καραβάνια με καμήλες στην έρημο Σαχάρα. Ζωγραφίζουμε τι μας βοηθά να προσανατολιζόμαστε τη νύχτα για να διασχίσουμε την έρημο.

← Με τον εξάντα οι θαλασσοπόροι προσανατολίζονταν ανάλογα με τη θέση του Ήλιου, της Σελήνης, των άστρων και του ορίζοντα.

γ) Επιστρέφουμε στην εποχή μας! Πώς αλλιώς μπορούμε να προσανατολιστούμε; Παρατηρούμε τις εικόνες και συζητάμε με τον διπλανό / τη διπλανή μας.

Στα πολύ παλιά χρόνια, οι άνθρωποι προσανατολίζονταν με τη βοήθεια του Ήλιου, της Σελήνης και των αστεριών. Σήμερα, προσανατολιζόμαστε από το ιερό της εκκλησίας που δείχνει την Ανατολή, από τους συλλέκτες στους ηλιακούς θερμοσίφωνες που δείχνουν τον Νότο ή από μία εφαρμογή στο κινητό μας τηλέφωνο ή το tablet.

Δραστηριότητα

Το κρυπτόλεξο του
προσανατολισμού!

Κυκλώνουμε Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή Λ αν είναι λανθασμένη:

α) Ο Ήλιος ανατέλλει πάντα από τη Δύση.

Σ Λ

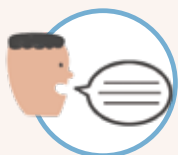
β) Τα σημεία του ορίζοντα είναι ο Βορράς, ο Νότος, η Ανατολή και η Δύση.

Σ Λ

γ) Η πυξίδα δείχνει πάντα τον Βορρά.

Σ Λ

2. Πώς αλλάζει ο ουρανός την ημέρα και τη νύχτα;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ζωγραφίζουμε ένα απόγευμα του καλοκαιριού και ένα απόγευμα του χειμώνα. Υπάρχουν διαφορές; Ας συζητήσουμε σε ζευγάρια γιατί συμβαίνει αυτό.

Ψάχνω και βρίσκω

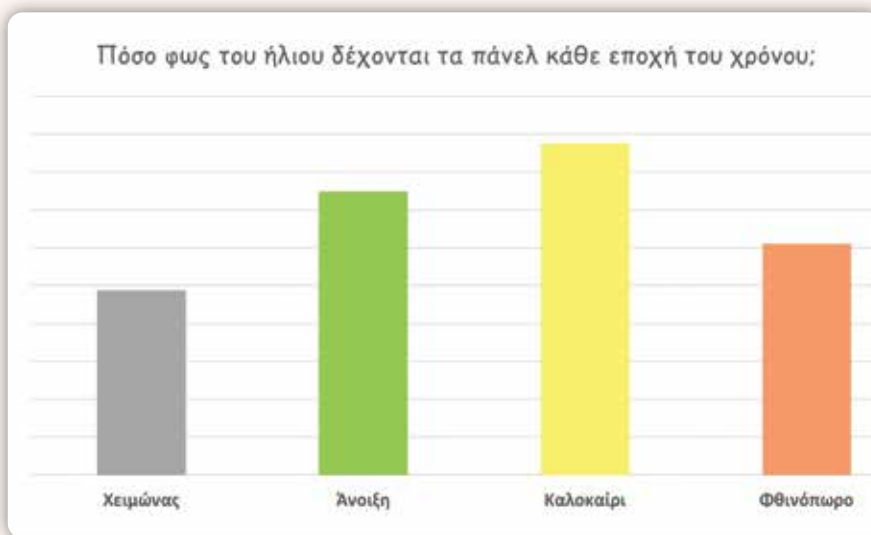
Τα ηλιακά πάνελ είναι ειδικές επιφάνειες που μαζεύουν το φως του ήλιου και το μετατρέπουν σε ηλεκτρικό ρεύμα! →

Ας δούμε τι είναι τα ηλιακά πάνελ

► Είμαστε μηχανικοί και θέλουμε να βάλουμε ηλιακά πάνελ στο μέρος που ζούμε. Στο διάγραμμα βλέπουμε πόσο φως του ήλιου δέχονται τα πάνελ κάθε εποχή του χρόνου. Έτσι, μπορούμε να καταλάβουμε περίπου πόσες ώρες έχουμε ήλιο σε κάθε εποχή.

Πηγή: Photovoltaic Geographical Information System

► Κοιτάμε τις εποχές χειμώνας και καλοκαίρι.

Γιατί υπάρχει τόσο μεγάλη διαφορά;

.....

Η διάρκεια της ημέρας αλλάζει από εποχή σε εποχή. Το καλοκαίρι ο Ήλιος ανατέλλει νωρίτερα και δύει αργότερα, έτσι η ημέρα είναι μεγαλύτερη από τη νύχτα. Τον χειμώνα οι νύχτες είναι μεγαλύτερες και οι ημέρες μικρότερες, γιατί ο Ήλιος ανατέλλει αργότερα και δύει νωρίς το απόγευμα.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ας φανταστούμε ότι είμαστε μέσα σε καθέναν από τους παρακάτω πίνακες. Τι θα βλέπαμε, τι θα ακούγαμε, τι θα μυρίζαμε; Πώς αλλάζει η Σελήνη;

Πρόταση: Παρατηρούμε τον νυχτερινό ουρανό για έναν μήνα ή αναζητούμε στο διαδίκτυο φωτογραφίες της Σελήνης και συζητάμε τις αλλαγές που είδαμε.

Η εμφάνιση της Σελήνης αλλάζει από νύχτα σε νύχτα μέσα σε έναν μήνα. Αυτές οι αλλαγές ονομάζονται «φάσεις της Σελήνης».

Μαθαίνουμε
για τις φάσεις
της Σελήνης →

► Κατασκευάζουμε με την ομάδα μας τις 4 φάσεις της Σελήνης.

Υλικά: ✓ πλαστελίνη (άσπρο και μαύρο χρώμα) ✓ καπάκι βάζου

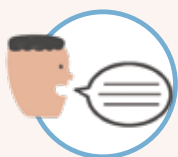
Χρησιμοποιούμε τα καπάκια ως κουπάτ για να σχηματίσουμε έναν μαύρο και τρεις άσπρους κύκλους. Αφαιρούμε κομμάτια πλαστελίνης (από τους άσπρους κύκλους) για να σχηματίσουμε τις υπόλοιπες φάσεις της Σελήνης.

Δραστηριότητα

Κυκλώνουμε το Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή το Λ αν είναι λανθασμένη:

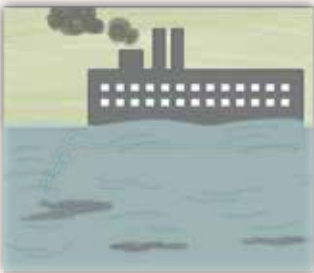
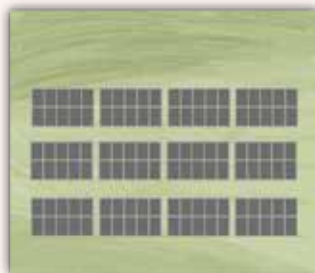
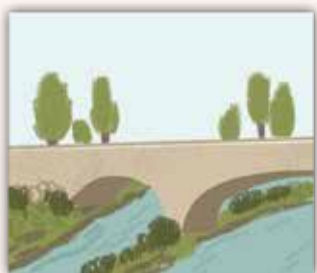
- α) Η μέρα είναι το ίδιο μεγάλη σε όλες τις εποχές. Σ Λ
- β) Όταν λέμε ότι η ημέρα είναι μεγαλύτερη, εννοούμε ότι έχουμε περισσότερες ώρες φως. Σ Λ
- γ) Το καλοκαίρι τη νύχτα είναι μεγαλύτερη από την ημέρα. Σ Λ
- δ) Το φεγγάρι αλλάζει, άλλοτε είναι ολόγιομο και άλλοτε είναι μισό. Σ Λ

3. Πώς αλλάζει ο τόπος μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Κοίτα πώς αλλάζει ο τόπος μας!

► Έχει αλλάξει κάτι στο μέρος που ζούμε; Συζητάμε σε ζευγάρια και γράφουμε ή σχεδιάζουμε στο τετράδιό μας μία αλλαγή που έχουμε δει στον τόπο μας.

Η αλλαγή έγινε από τη φύση ή από τον άνθρωπο; Έκανε πιο εύκολη τη ζωή μας; Μήπως ενοχλεί τη φύση;

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας οργανώσουμε μία επίσκεψη σε ένα έργο που έκαναν οι άνθρωποι του τόπου μας. Ο Γούλφι ετοίμασε το παρακάτω πινακάκι για να κρατήσουμε σημειώσεις.

Σημειώσεις για την επίσκεψή μας στ.....	
Πώς έμοιαζε αυτό το έργο;	
Πώς βοηθά τη ζωή μας;	
Κάτι που είδαμε ή ακούσαμε και μας εντυπωσίασε:	
Κάτι που είδαμε ή ακούσαμε και μας προβλημάτισε:	

Αλλαγές συμβαίνουν σε έναν τόπο ξαφνικά ή καθώς περνούν τα χρόνια. Οι αλλαγές που γίνονται από τη φύση λέγονται «φυσικές αλλαγές». Για παράδειγμα, ένα ποτάμι που στερεύει ή ένα μέρος που αλλάζει μετά από μία **καταιγίδα*** ή έναν σεισμό. Οι αλλαγές που γίνονται από τον άνθρωπο, δηλαδή οι κατασκευές, λέγονται «τεχνητά έργα», όπως μία γέφυρα, ένα λιμάνι, ένας δρόμος.

← Πάμε περίπατο μετά την καταιγίδα! Εκτυπώνουμε τη σελίδα και κρατάμε τις σημειώσεις μας

Πόσο χρήσιμη είναι μία γέφυρα!

Ας δούμε φυσικές αλλαγές και τεχνητά έργα εδώ →

Οι άνθρωποι παίρνουν ηλεκτρικό ρεύμα από τα ηλιακά πάνελ, για να φωτίζουν τα σπίτια τους, να ζεσταίνουν το νερό ή να φορτίζουν τις συσκευές τους!

Πόσο βρόμικη
είναι η θάλασσα!

► Χωριζόμαστε σε ομάδες, διαλέγουμε ένα από τα παραπάνω τεχνητά έργα και εξηγούμε γιατί μας είναι χρήσιμο. Δημιουργεί πρόβλημα στη φύση; Αν ναι, ποιο είναι αυτό;

Οι άνθρωποι κάνουν έργα για να γίνει η ζωή τους πιο εύκολη. Πολλά από αυτά, όμως, δημιουργούν προβλήματα στο περιβάλλον, για παράδειγμα μολύνουν τη φύση ενός τόπου και απειλούν τα ζώα που ζουν εκεί.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

Είμαι ενθουσιασμένος!
Κατασκευάζεται
αυτοκινητόδρομος!
Θα φτάνω από το σπίτι
μου στη θάλασσα σε 15'!

Ο αυτοκινητόδρομος θα
περάσει μέσα από το δάσος.
Τι θα συμβεί με τα δέντρα,
τα ζωάκια και τα πουλιά που
έχουν τις φωλιές τους εκεί;

► Χωριζόμαστε σε 2 ομάδες. Η μία ομάδα είναι ενθουσιασμένη με τον αυτοκινητόδρομο, όπως ο Γούλφι, και υποστηρίζει ότι είναι καλό για όλους. Η άλλη ομάδα δε θέλει τον αυτοκινητόδρομο, όπως η Μπέρι, και υποστηρίζει ότι θα είναι κακό για τη φύση και τα ζώα της περιοχής.

► Είμαστε κατασκευαστές και φτιάχνουμε μία αφίσα για να παρουσιάσουμε το νέο έργο που θα κατασκευάσουμε. Θέλουμε να πείσουμε τους κατοίκους ότι σεβόμαστε τη φύση του τόπου τους.

Μπορούμε να κατασκευάζουμε έργα με τέτοιο τρόπο, ώστε να επηρεάζουμε όσο γίνεται λιγότερο τη φύση γύρω μας.

Δραστηριότητα

Γράφουμε τι
θα γινόταν...

α) αν δεν υπήρχε αυτό το λιμάνι:

.....
.....

β) αν δεν υπήρχε αυτό το φράγμα:

.....
.....

γ) αν δεν υπήρχε το μετρό:

.....
.....

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για τον προσανατολισμό με τη βοήθεια του Ήλιου ή/και της πυξίδας, β) για το αν μεγαλώνει ή μικραίνει η μέρα και η νύχτα όταν αλλάζουν οι εποχές, γ) για τις αλλαγές που γίνονται στον τόπο σου;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Στον ουρανό και στη γη του τόπου μας συμβαίνουν αλλαγές. Μάθαμε ποια είναι τα σημεία του ορίζοντα και πώς προσανατολιζόμαστε. Είδαμε ότι η διάρκεια της ημέρας είναι διαφορετική από εποχή σε εποχή και ότι η Σελήνη δεν είναι ίδια κάθε νύχτα. Ακόμα, μάθαμε ότι συμβαίνουν αλλαγές στον τόπο μας. Οι αλλαγές που γίνονται από τη φύση λέγονται φυσικές, ενώ όσες γίνονται από τον άνθρωπο λέγονται τεχνητά έργα. Οι άνθρωποι κάποιες φορές δε σέβονται τη φύση με τα έργα τους.

Γλωσσάρι

Καταιγίδα: πολύ δυνατή βροχή μαζί με κεραυνούς και δυνατούς ανέμους.

Προσανατολίζομαι: βρίσκω τα σημεία του ορίζοντα στον τόπο που βρίσκομαι.

Σελήνη: το φεγγάρι.

3η Θεματική Ενότητα:
**Ο καιρός και οι εποχές
στον τόπο που ζω**

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα ερευνήσουμε τον καιρό του τόπου μας σε κάθε εποχή του χρόνου.
- ◇ Θα περιγράψουμε τον καιρό με σύμβολα καιρού.
- ◇ Θα συγκρίνουμε τον καιρό, τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά ενός τόπου και τη ζωή των ανθρώπων.

Φύλλα Εργασίας:

1. Τι καιρό έχει σήμερα;
2. Αλλάζει ο καιρός από εποχή σε εποχή;
3. Ο καιρός και ο τόπος που ζούμε επηρεάζουν τη ζωή μας;

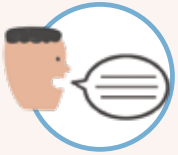
Λέξεις -
κλειδιά

σύμβολα καιρού,
εποχές

1. Τι καιρό έχει σήμερα;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ποια από τις παρακάτω εικόνες μάς θυμίζει περισσότερο τον καιρό που έχει έξω σήμερα; Τι θα φορούσαμε αν βρισκόμασταν σε καθένα από τα παρακάτω μέρη;

Ψάχνω και βρίσκω

Σε τι μας βοηθά να γνωρίζουμε τον καιρό;

► Ας παρατηρήσουμε τον καιρό σήμερα και ας διαλέξουμε ρούχα για τον Γούλφι.

► Ας ζωγραφίσουμε τα ρούχα που φορούσαμε χθες και τον καιρό που είχαμε στα παρακάτω κουτάκια:

ΠΡΩΙ

ΜΕΣΗΜΕΡΙ

ΒΡΑΔΥ

► Ας κατασκευάσουμε σε ομάδες τα παρακάτω σύμβολα καιρού. Χρησιμοποιούμε χαρτόνια, καλαμάκια, βαμβάκι και άλλα υλικά που έχουμε στην τάξη μας!

► Αν θέλουμε, μπορούμε να βάζουμε το κατάλληλο σύμβολο καιρού κάθε πρωί στον πίνακα της τάξης!

Εκτυπώνουμε τη σελίδα στο QR και συμπληρώνουμε το ημερολόγιο καιρού! →

Ο καιρός σε έναν τόπο περιγράφει τι βλέπουμε στον ουρανό, για παράδειγμα ήλιο, συννεφιά, βροχή, χιόνι, όπως και πόση ζέστη ή κρύο κάνει.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

Τι καιρό θα κάνει αύριο; →

► Ας παίξουμε δελτίο καιρού! Το κανάλι ζητά από την ομάδα μας να ετοιμάσει το κείμενο και να παρουσιάσουμε το αυριανό δελτίο καιρού.

Κάρτες ρόλων

Χρήσιμες λέξεις: πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ, ζέστη, κρύο, βροχή, συννεφιά, **λιακάδα***, άνεμος, χιόνι, παγωνιά, αστραπές, καταιγίδα, ομίχλη, άνεμος

1. Μετεωρολόγος: Είσαι επιστήμονας. Μελετάς τον ουρανό, προβλέπεις τον καιρό και δίνεις συμβουλές για να προστατευτούν οι άνθρωποι, π.χ. από μία κακοκαιρία ή έναν **καύσωνα***.

2. Αρχισυντάκτης / Αρχισυντάκτρια: Είσαι υπεύθυνος / υπεύθυνη να γράφεις το κείμενο για το δελτίο καιρού, σύμφωνα με τις πληροφορίες του μετεωρολόγου.

3. Παρουσιαστής / Παρουσιάστρια: Εσύ παρουσιάζεις το δελτίο καιρού. Χρησιμοποιείς σύμβολα καιρού για να καταλαβαίνουν οι θεατές την πρόβλεψη που παρουσιάζεις.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ο καιρός στις τέσσερις εποχές →

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας κατασκευάσουμε με την ομάδα μας ένα ημερολόγιο καιρού για κάθε εποχή!

Υλικά: ✓ 3 χαρτόνια ✓ μαρκαδόροι

Ας γράψουμε σε κάθε χαρτόνι την εποχή (χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι). Στη συνέχεια, ας ζωγραφίσουμε ένα σύμβολο καιρού για κάθε μέρα μιας εβδομάδας σε κάθε εποχή.

Ας συζητήσουμε σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει ο καιρός στις τρεις εποχές.

Στον τόπο που ζούμε, ο καιρός αλλάζει από εποχή σε εποχή.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Αφού χωριστούμε σε τετράδες, κάθε ομάδα ας ζωγραφίσει μία εποχή του χρόνου με τα παρακάτω χρώματα!

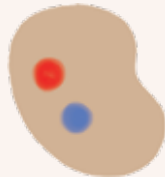
Για τον χειμώνα:

Για το καλοκαίρι:

Για την άνοιξη:

Για το φθινόπωρο:

► Ας περιγράψουμε τον καιρό που παρουσιάζει ο πίνακάς μας και ας συζητήσουμε πώς αλλάζει ο καιρός από εποχή σε εποχή. Συμβαίνει το ίδιο και στον τόπο μας;

Ας λύσουμε το παζλ με τις 4 εποχές!

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τις λέξεις που λείπουν:
(άνοιξη, φθινόπωρο, καλοκαίρι, χειμώνα)

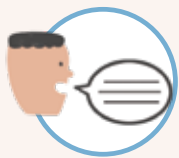
Το συνήθως ο ουρανός είναι γαλάζιος, δεν υπάρχουν σύννεφα και ο Ήλιος λάμπει.

Τον συχνά ο ουρανός είναι γκριζος και κάνει κρύο.

Η είναι η εποχή μετά τον χειμώνα που ο καιρός γίνεται σιγά σιγά πιο ζεστός.

Το τα φύλλα των δέντρων γίνονται πορτοκαλί.

3. Ο καιρός και ο τόπος ζούμε επηρεάζουν τη ζωή μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες και ας συζητήσουμε σε ομάδες. Ποιες **ασχολίες*** συμβαίνουν στον τόπο μας; Υπάρχουν ασχολίες που γίνονται σε άλλους τόπους και όχι στον δικό μας; Ποιες ασχολίες επηρεάζονται από τον καιρό;

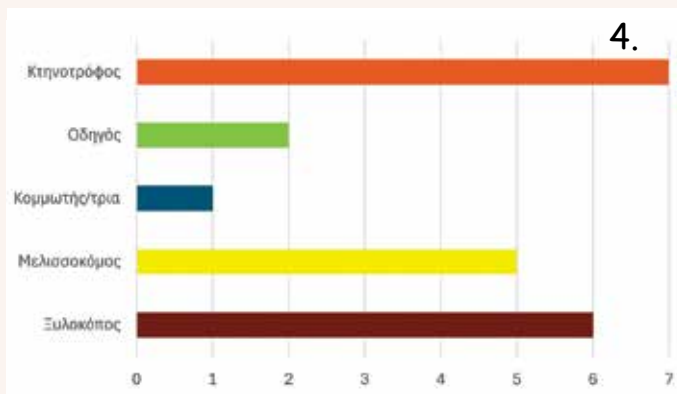
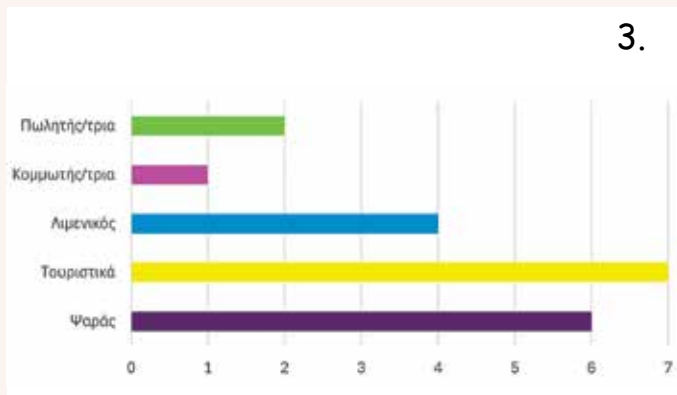
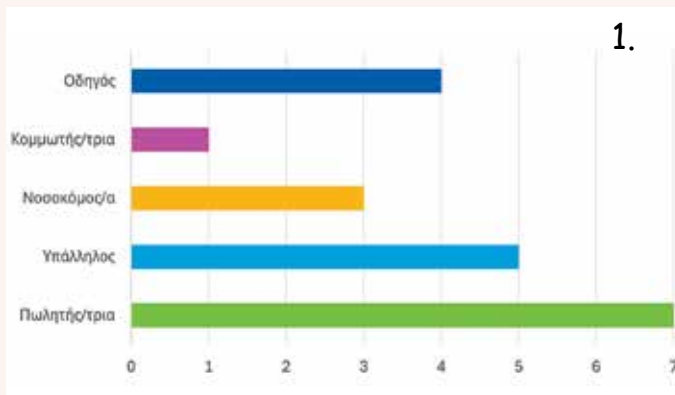
► Παίζουμε παντομίμα με θέμα: «Ασχολίες του τόπου μας».

Οι ασχολίες
των κατοίκων
από τόπο σε τόπο

Ψάχνω και βρίσκω

► Καταγράψαμε τις ασχολίες των κατοίκων διαφορετικών τόπων, όμως μπερδεύτηκαν τα αποτελέσματα της έρευνάς μας! Ας αντιστοιχίσουμε τις ασχολίες των κατοίκων με τον τόπο όπου ζουν.

► Γιατί διαφέρουν οι ασχολίες από τόπο σε τόπο; Ποιες ασχολίες μπορεί να έχει κάποιος / κάποια όπου και αν κατοικεί; Με τι άλλο μπορούν να ασχολούνται οι κάτοικοι των παραπάνω τόπων;

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ποια είναι η ασχολία των ανθρώπων στις παρακάτω εικόνες; Τους επηρεάζει ο τόπος που ζουν ή ο καιρός και με ποιον τρόπο;

Οι ασχολίες και ο τρόπος ζωής των ανθρώπων επηρεάζονται από τον καιρό και από το αν ο τόπος είναι ορεινός, πεδινός ή παραθαλάσσιος.

Οι ασχολίες των ανθρώπων σε διαφορετικές εποχές! →

Δραστηριότητα

Κυκλώνουμε το Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή το Λ αν είναι λανθασμένη:

- α) Μπορούμε να καλλιεργήσουμε ελιές σε ένα ορεινό χωριό. Σ Λ
- β) Το ψάρεμα είναι μία ασχολία που συναντάμε σε παραθαλάσσιους τόπους. Σ Λ
- γ) Ο καιρός δεν επηρεάζει τη ζωή των κατοίκων ενός τόπου. Σ Λ

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για τις αλλαγές του καιρού από εποχή σε εποχή, β) για το πώς επηρεάζονται οι ασχολίες των ανθρώπων, ανάλογα με τον τόπο που ζουν;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Αρχικά, ερευνήσαμε τον καιρό του τόπου μας. Μάθαμε να τον περιγράφουμε και να χρησιμοποιούμε σύμβολα καιρού. Ακόμα, κατασκευάσαμε ημερολόγιο καιρού και συγκρίναμε τον καιρό διαφορετικών εποχών. Τέλος, είδαμε ότι η ζωή των ανθρώπων επηρεάζεται από τον τόπο και τον καιρό.

Γλωσσάρι

Ασχολία: η δραστηριότητα.

Καύσωνας: πολλή ζέστη.

Λιακάδα: όταν υπάρχει Ήλιος στον ουρανό χωρίς καθόλου σύννεφα.

Ζωή και οικοσυστήματα

Ζώα και φυτά

Θεματική Ενότητα: Ζώα και φυτά

Σε αυτήν την ενότητα:

- ◇ Θα αναζητήσουμε ποιοι είναι οι ζωντανοί οργανισμοί (έμβια), ποιες είναι οι λειτουργίες τους και οι ανάγκες τους.
- ◇ Θα γνωρίσουμε βιότοπους της στεριάς αλλά και μέσα ή κοντά στο νερό και ποια ζώα και φυτά ζουν στον καθένα.
- ◇ Θα σκεφτούμε τι μπορούμε να κάνουμε για την προστασία των ζώων και πώς θα δείξουμε σεβασμό προς τα ζώα συντροφιάς.
- ◇ Θα μάθουμε να ξεχωρίζουμε αιθαλή και φυλλοβόλα δέντρα.
- ◇ Θα αναζητήσουμε και θα μάθουμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά των ανθοφόρων φυτών και θα γνωρίσουμε φυτά της χώρας μας.

Φύλλα Εργασίας:

1. Ποιοι είναι οι ζωντανοί οργανισμοί (έμβια) και ποιες οι λειτουργίες τους;
2. Ποιες είναι οι ανάγκες των ζωντανών οργανισμών (έμβιων);
3. Πώς διαλέγουν τον τόπο που θα ζήσουν ζώα και φυτά της στεριάς;
4. Ποια ζώα και φυτά ζουν μέσα ή δίπλα σε νερό;
5. Τι μπορούμε να κάνουμε για να προστατέψουμε τα ζώα;
6. Πώς δείχνουμε σεβασμό προς τα ζώα συντροφιάς;
7. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των ανθοφόρων φυτών;
8. Ποια είναι τα φυτά της Ελλάδας;

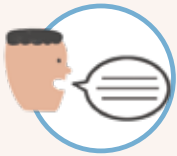
Λέξεις - κλειδιά

έμβια, άβια,
ανάγκες ζώων,
ανάγκες φυτών

1. Οι ζωντανοί οργανισμοί (έμβια) και οι λειτουργίες τους

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας δούμε την εικόνα και ας γράψουμε στον πίνακα που ακολουθεί όσα έχουν ζωή, είναι δηλαδή ζωντανοί οργανισμοί, αλλά και όσα δεν έχουν.

Ας παρατηρήσουμε προσεκτικά την εικόνα!

Ας ξεχωρίσουμε τα έμβια από τα άβια →

Έχουν ζωή	Δεν έχουν ζωή

Ψάχνω και βρίσκω

Παιδιά, πηγαίnete να κάνετε μία έρευνα στην αυλή ή στον κήπο του σχολείου σας!

Παρατηρήστε και γράψτε στον πίνακα τους ζωντανούς οργανισμούς που βρήκατε και ό,τι δεν είναι ζωντανό!

Στην αυλή ή στον κήπο του σχολείου	
Έχουν ζωή	Δεν έχουν ζωή

Όσα είναι ζωντανοί οργανισμοί λέγονται **έμβια**, ενώ όσα δεν έχουν ζωή λέγονται **άβια**.

► Ας κυκλώσουμε ό,τι ισχύει για κάθε ένα από όσα βλέπουμε στις φωτογραφίες. Έτσι, θα ανακαλύψουμε τα χαρακτηριστικά των έμβιων.

κινείται 1 2 3 4 5 6

τρέφεται 1 2 3 4 5 6

αναπνέει 1 2 3 4 5 6

αναπτύσσεται 1 2 3 4 5 6

αναπαράγεται* 1 2 3 4 5 6

πεθαίνει 1 2 3 4 5 6

Ανακαλύψαμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά των έμβιων; Κινούνται όλα τα έμβια;
 ► Ας γράψουμε δύο έμβια που κινούνται και δύο που δεν κινούνται.

Έμβια που κινούνται	Έμβια που δεν κινούνται

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Το σκυλάκι-ρομπότ της διπλανής εικόνας γαβγίζει και τρέχει. Ας συζητήσουμε με τον διπλανό / τη διπλανή μας τι είναι ζωντανός οργανισμός. Ας αναφέρουμε δύο λόγους για να υποστηρίξουμε τη γνώμη μας. Στη συνέχεια, ας συμπληρώσουμε στα κείμενα τις λέξεις που λείπουν: (αναπνοή, φυτά, ζωή, πεθαίνουν, έμβια, μετακινούνται, τρέφονται, Ήλιο, αναπαράγονται, ζώα)

τρέφεται

Τα ζώα και τα
 για να αναπτυχθούν
 πρέπει να

κινείται

Τα περισσότερα
 μετακινούνται
 περπατώντας,
 πετώντας ή
 κολυμπώντας. Τα φυτά
 δεν,
 μόνο στρέφουν τα
 φύλλα τους στον

αναπτύσσεται

Όλα τα
 αναπτύσσονται και
 κάποια στιγμή ωριμάζουν,
 γερνούν και

αναπαράγεται

Όλα τα έμβια
 και
 αφήνουν απογόνους
 για να συνεχιστεί η

αναπνέει

Οι περισσότεροι ζωντανοί
 οργανισμοί χρειάζονται
 οξυγόνο που παίρνουν με
 την

Ας παίξουμε ένα
 παιχνίδι! →

► Τώρα που είδαμε τις εικόνες ας συζητήσουμε και ας γράψουμε:

Ποια ζώα βλέπουμε;

Τι κάνουν τα ζώα που είδαμε;

Γιατί το κάνουν;

Ψάχνω και βρίσκω

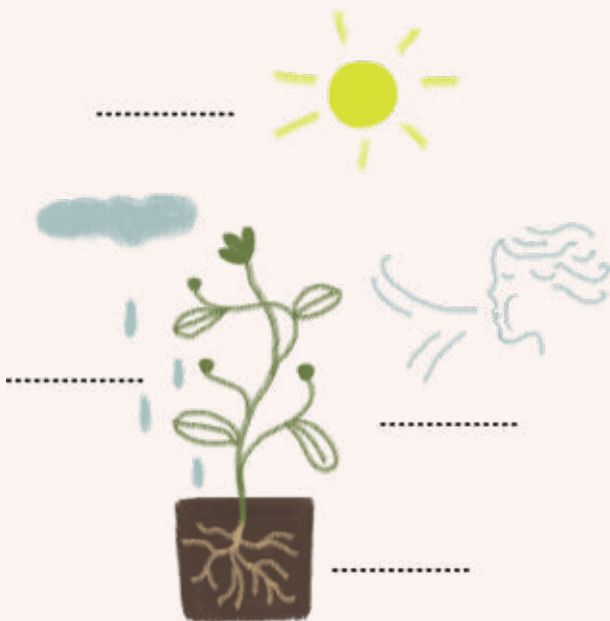
Ξέρετε πως εμείς τα ζώα χρειαζόμαστε κάθε μέρα την τροφή μας και νερό για να ζήσουμε και να μεγαλώσουμε;

Εμείς τρέχουμε, ψάχνουμε και βρίσκουμε την τροφή μας. Τι χρειάζονται όμως τα φυτά που μένουν ακίνητα για να ζήσουν και να αναπτυχθούν;

► Ας δούμε την παρακάτω εικόνα για να ανακαλύψουμε τι χρειάζονται τα φυτά για να ζήσουν και να αναπτυχθούν. Έτσι, θα βοηθήσουμε τον Γούλφι να βρει την απάντηση που ψάχνει.

► Όλα τα ζώα τρώνε το ίδιο είδος τροφής; Ας κάνουμε μία έρευνα, για το τι τρώει καθένα από τα παρακάτω:

Το πρόβατο τρώει

Η αλεπού τρώει

Το περιστέρι τρώει

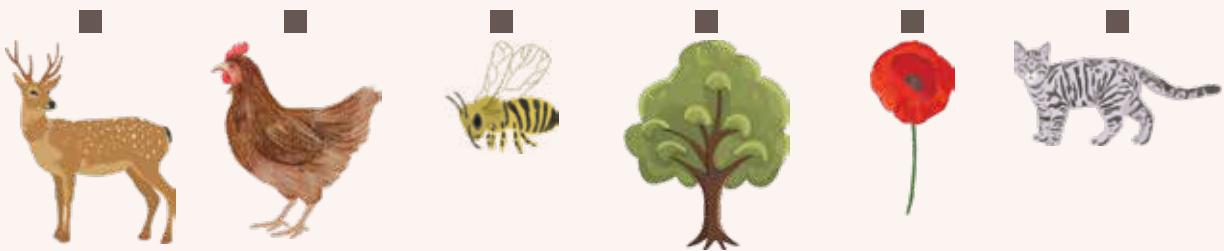
Ο γλάρος τρώει

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ας δούμε τις παρακάτω εικόνες και ας αντιστοιχίσουμε τι χρειάζεται καθένα από τα παρακάτω έμβια όντα για να ζήσει και να αναπτυχθεί.

Ήλιος ψάρι νερό σπόροι στο χώμα αέρας χορτάρι άνθος φυτού χώμα

Ας διαβάσουμε έναν μύθο του Αισώπου και ας τον συζητήσουμε με την ομάδα μας →

Δραστηριότητα

Αφού παρατηρήσουμε τις εικόνες, ας κυκλώσουμε αν αυτό που βλέπουμε είναι ζώο, φυτό ή άλλο και ό,τι του είναι απαραίτητο για να ζήσει.

Είναι:
ζώο, φυτό, άλλο
Χρειάζεται:
φως, νερό, τροφή

Είναι:
ζώο, φυτό, άλλο
Χρειάζεται:
φως, νερό, τροφή

Είναι:
ζώο, φυτό, άλλο
Χρειάζεται:
φως, νερό, τροφή

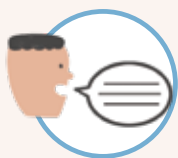

Είναι:
ζώο, φυτό, άλλο
Χρειάζεται:
φως, νερό, τροφή

Ας φτιάξουμε ένα κολάζ με διάφορες εικόνες ζώων και ας γράψουμε κάτω από το καθένα ποια είναι η τροφή του.

3. Πώς διαλέγουν τον τόπο που θα ζήσουν ζώα και φυτά της στεριάς;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Τα ζώα και τα φυτά, όπως και οι άνθρωποι, έχουν τα σπίτια τους!

Βέβαια! Είναι οι τόποι που ζουν και εκεί τρώνε, βρίσκουν καταφύγιο και αναπαράγονται. Εκεί περνούν τη ζωή τους!

► Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες και ας γράψουμε ποια ζώα βλέπουμε και πού ζουν επιλέγοντας λέξεις από την παρένθεση (πρόβατα, έλατο, αλεπού, τριανταφυλλιά, βουνό, δάσος, κήπο, λιβάδι).

Είναι
.....
και ζει στο
.....

Είναι
.....
και ζουν στο
.....

Είναι
.....
και ζουν στο
.....

Είναι
.....
και ζουν στο
.....

Ψάχνω και βρίσκω

► Αφού δούμε τη διπλανή φωτογραφία, ας συζητήσουμε στην ομάδα μας και ας απαντήσουμε στις ερωτήσεις.

Ποιο ζώο βλέπουμε;

Πού ζει;

Μπορούν όλα τα ζώα να ζήσουν εκεί;

Γιατί;

Ξέρουμε γιατί η καμήλα μπορεί να ζει στην έρημο; Αν όχι, ας κάνουμε μία μικρή έρευνα και ας απαντήσουμε.

Ξέρετε πως τα ζώα και τα φυτά διαλέγουν πού θα ζήσουν; Έχουν, δηλαδή, τους δικούς τους **βιότοπους*** και εκεί βρίσκουν ό,τι χρειάζονται για να ζήσουν!

Πηγή: Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσού

Πηγή: Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας

► Ας δούμε τα παραπάνω έργα τέχνης και ας συζητήσουμε με την ομάδα μας τι βλέπουμε στο καθένα. Μας παρουσιάζουν διαφορετικούς βιότοπους. Στη συνέχεια, ας γράψουμε στον παρακάτω πίνακα ποιους βιότοπους βλέπουμε και ας σκεφτούμε και άλλους που βρίσκονται στη στεριά. Ας κάνουμε μία έρευνα για το ποια ζώα ζουν σε κάθε βιότοπο που γράψαμε.

Βιότοποι στεριάς	Ζώα και φυτά που ζουν εκεί

Ξέρεις γιατί στις αλεπούδες αρέσει να ζουν στο δάσος;

Γιατί εκεί μπορούν να φτιάχνουν τις φωλιές τους σε τρύπες ή κουφάλες δέντρων για να κρύβονται. Στο δάσος βρίσκουν και τροφή, γιατί εκεί ζουν πολλά ζώα!

Ας δούμε εικόνες από ζώα και τους βιότοπούς τους, έτσι όπως απεικονίζονται σε παλιά βιβλία →

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

- ▶ Ας εργαστούμε σε ομάδες και ας ζωγραφίσουμε έναν βιότοπο της στεριάς. Στη συνέχεια, ας επιλέξουμε με προσοχή τα ζώα και τα φυτά που θα τοποθετήσουμε σε αυτόν. Τα ζώα και τα φυτά μπορούμε να τα ζωγραφίσουμε σε ένα άλλο χαρτί και να τα κόψουμε ή να αναζητήσουμε φωτογραφίες, να τις κόψουμε και να τις κολλήσουμε στον βιότοπο που ζωγραφίσαμε.
- ▶ Ας εργαστούμε σε ομάδες και ας γράψουμε μία ιστορία για ένα ζώο που το παίρνουν από το δάσος που είναι ο βιότοπός του και το μεταφέρουν σε έναν διαφορετικό βιότοπο, π.χ. σε μία έρημο. Τι δυσκολίες θα αντιμετωπίσει; Πώς θα αισθάνεται;

Δραστηριότητα

Ας δούμε άλλη μία δραστηριότητα εδώ →

Γράφουμε το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε βιότοπο εκεί που υπάρχουν τα χαρακτηριστικά του: α) δάσος, β) έρημος, γ) λιβάδι.

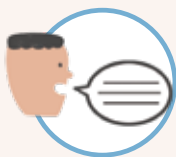
	Το έδαφος είναι επίπεδο. Ίσως έχει λίγα χαμηλά δέντρα και λίγους θάμνους ή μπορεί να μην έχει καθόλου. Έχει πολλά χόρτα, γρασίδι και αγριολούλουδα.
	Έχει πολλά και αρκετά ψηλά δέντρα. Εκεί ζουν πολλά είδη φυτών και ζώων.
	Εκεί υπάρχει έλλειψη νερού, γι' αυτό δεν μπορούν να ζήσουν παρά μόνο συγκεκριμένα είδη φυτών που έχουν προσαρμοστεί. Συνήθως, εκεί έχει πολλή ζέστη την ημέρα και χαμηλή θερμοκρασία τη νύχτα.

Ας φτιάξουμε μία μακέτα του δάσους!

Θα χρειαστούμε: διάφορα ρολά από χαρτόνι (από ρολά κουζίνας ή τουαλέτας), κόλλες βελουτέ, χαρτόνια κανσόν, χαρτί γκοφρέ, κυρίως σε πράσινο και καφέ χρώμα αλλά και άλλα χρώματα, ψαλίδια, κόλλες, φωτογραφίες ζώων και μία κούτα, την οποία θα χρησιμοποιήσουμε ως βάση. Μπορούμε να ντύσουμε τα ρολά με καφέ χρώμα, ώστε να γίνουν οι κορμοί των δέντρων και να φτιάξουμε με γκοφρέ τα φύλλα. Μπορούμε να κόψουμε διάφορα χρωματιστά αγριολούλουδα και να προσθέσουμε φωτογραφίες από ζώα του δάσους. Στη συνέχεια, θα τις κολλήσουμε σε χαρτόνι, αφήνοντας στο κάτω μέρος ένα κομμάτι που θα διπλωθεί και θα κολληθεί στη βάση, ώστε να στέκονται. Μπορούμε να εμπλουτίσουμε τη μακέτα με ό,τι άλλο σκεφτούμε που ταιριάζει στον βίοτοπο του δάσους.

4. Ποια ζώα και φυτά ζουν μέσα ή δίπλα σε νερό;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Γνωρίζουμε ποιος είναι ο βίοτοπος των δελφινιών;

.....
Ποιες ανάγκες τους καλύπτουν τα δελφίνια στον βίοτόπό τους;

Ψάχνω και βρίσκω

► Πόσα διαφορετικά είδη βίοτοπων που έχουν κύριο στοιχείο το νερό μπορούμε να ανακαλύψουμε; Ας δούμε τις φωτογραφίες και ας γράψουμε στην καθεμία ό,τι ταιριάζει. (λίμνη, ποταμός, θάλασσα)

► Ποια βασική διαφορά υπάρχει στο νερό των βιότοπων;

.....

Γνωρίζουμε άλλους βιότοπους δίπλα σε νερό;

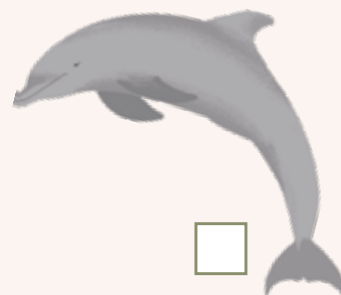
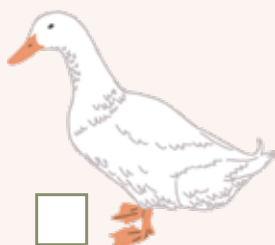
Μήπως έχουμε κάποιον στην περιοχή μας;

Ποια ζώα και φυτά ζουν εκεί;

► Ας δούμε τις εικόνες και ας γράψουμε στα κουτάκια **α** αν τα ζώα και τα φυτά που βλέπουμε ζουν στη θάλασσα ή **β** αν ζουν μέσα ή δίπλα σε λίμνες ή ποτάμια. Ας σκεφτούμε και άλλα και ας τα πούμε στην τάξη.

α) ζουν στη θάλασσα

β) ζουν μέσα ή δίπλα σε λίμνες ή ποτάμια

Ας επιλέξουμε ένα ζώο της θάλασσας και ας φτιάξουμε την ταυτότητά του! →

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ας συζητήσουμε στην ομάδα μας αν ένας καρχαρίας μπορεί να ζήσει σε γλυκά νερά μιας λίμνης ή ενός ποταμού.

Τα φύκια μπορούν να ζήσουν αν τα φυτέψουμε σε κάποιο λιβάδι;

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις από την παρένθεση. Μία λέξη μπαίνει 2 φορές. (ζώα, ψάρια, σουπιές, φυτά, καλαμάρια, γαρίδες, χταπόδια)

Στη θάλασσα ζουν πολλά και Εκεί μπορούμε να συναντήσουμε μικρά και στα βαθιά νερά μεγάλα. Υπάρχουν όμως και πολλά άλλα ζώα όπως,,, Σημαντικό ρόλο στον θαλάσσιο βιότοπο έχουν και τα

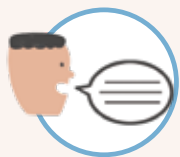
Ας ζωγραφίσουμε τον δικό μας βιότοπο!

Θα χρειαστούμε: χαρτόνια, εικόνες ζώων και φυτών, κόλλες, ψαλίδια.

Επιλέγουμε έναν βιότοπο μέσα ή δίπλα σε νερό (λίμνη, ποτάμι, θάλασσα), τον ζωγραφίζουμε σε χαρτόνι και, στη συνέχεια, αναζητάμε εικόνες από τα ζώα και τα φυτά που ζουν εκεί.

5. Τι να κάνουμε για να προστατέψουμε τα ζώα;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας δούμε τις φωτογραφίες και ας σκεφτούμε αν τα ζώα αισθάνονται χαρούμενα ή λυπημένα. Ας γράψουμε από κάτω: «χαρά» ή «λύπη».

Τι ωραία που νιώθουμε στο σπίτι μας με την οικογένεια και τους φίλους / τις φίλες μας!

Σε κανέναν / καμία δεν αρέσει να τον / την παίρνουν μακριά από τον τόπο του / της και να τον / την κλείνουν σε κλουβί!

Ψάχνω και βρίσκω

► Στις εικόνες της επόμενης σελίδας, βλέπουμε κάποια ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον.

Μία μοναδική συνάντηση στον βυθό! →

► Ας αναζητήσουμε τι χρειάζονται τα ζώα για να ζουν καλά. Στη συνέχεια, ας συζητήσουμε στην ομάδα μας και ας συμπληρώσουμε το παρακάτω σχήμα.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

Μην πλησιάζεις!
Θέλουν την
ησυχία τους!

► Ας σκεφτούμε έναν βιότοπο και ας συζητήσουμε με την ομάδα μας από τι κινδυνεύουν τα ζώα που ζουν εκεί, τι είναι καλό για αυτά και τι μπορούμε να κάνουμε για να βοηθήσουμε στην προστασία τους.

► Ας επιλέξουμε έναν βιότοπο που βρίσκεται κοντά μας και ας γράψουμε τι πρέπει να κάνουν οι άνθρωποι για να μην ενοχλούν και να μη βλάπτουν τα ζώα που ζουν εκεί. Γράφουμε δέκα κανόνες σε ένα χαρτόνι και ζωγραφίζουμε εικόνες με τα μηνύματα που θέλουμε να στείλουμε.

Δραστηριότητα

← Ας δούμε τι κάνει ο Παντελής για να προστατέψει το δάσος

Κυκλώνουμε την απάντηση που είναι σωστή κατά τη γνώμη μας:

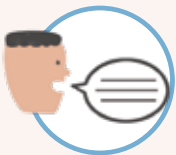
Οι ζωολογικοί κήποι προστατεύουν τα ζώα;

- α) Σίγουρα ναι, γιατί φιλοξενούν ζώα που κινδυνεύουν με εξαφάνιση.
 - β) Όχι, γιατί φιλοξενούν πολύ λίγα ζώα που κινδυνεύουν με εξαφάνιση.
- Τα περισσότερα ζώα δεν κινδυνεύουν και είναι σε αιχμαλωσία για εμπορικούς σκοπούς.

Ας κάνουμε άλλη μία δραστηριότητα εδώ →

6. Πώς να δείχνουμε σεβασμό προς τα ζώα;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ποιοι έχουν ζώα συντροφιάς στο σπίτι; Ας συμπληρώσουμε στον διπλανό πίνακα ποιες είναι οι ανάγκες οι δικές μας και ποιες οι ανάγκες των ζώων.

Οι δικές μας ανάγκες	Οι ανάγκες του ζώου

Οι κηδεμόνες* των ζώων πρέπει να τα φροντίζουν και να καλύπτουν τις ανάγκες τους για πάντα!

Οι άνθρωποι έχουν παρόμοιες ανάγκες με τα ζώα;

.....

Φυσικά! Γι' αυτό πρέπει όλη η οικογένεια να θέλει το ζώο!

Όσα ζώα συντροφιάς δεν έχουν κηδεμόνα πώς τα λέμε;

.....

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας κάνουμε μία έρευνα στη γειτονιά μας. Υπάρχουν αδέσποτα ζώα; Συζητάμε με την ομάδα μας και βάζουμε Χ σε ό,τι πιστεύουμε πως ισχύει.

Τα προβλήματα των αδέσποτων ζώων	
Έχουν σπίτι να προστατευτούν;	
Βρίσκουν εύκολα νερό και τροφή;	
Τα φροντίζει κάποιος όταν αρρωστήσουν;	
Τους φέρονται οι άνθρωποι καλά;	
Μήπως κάποιος τα χτυπούν και τα διώχνουν;	
Κινδυνεύουν από αυτοκίνητα;	

Ας δούμε αυτές τις φωτογραφίες αδέσποτων ζώων. Πώς αισθάνονται; Ας γράψουμε κάτω από κάθε φωτογραφία, επιλέγοντας λέξεις από την παρένθεση ή γράφοντας και άλλες δικές μας (λύπη, στεναχώρια, πείνα, δίψα, κρύο, του λείπει ένα σπίτι, του λείπει παρέα).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

► Ας αναζητήσουμε αν υπάρχει φιλοζωικός σύλλογος στην περιοχή μας. Ας ενημερωθούμε για το ποιες δράσεις κάνουν τα μέλη του για την προστασία των αδέσποτων ζώων. Υπάρχει **καταφύγιο αδέσποτων ζώων***;

Ας δούμε το βίντεο για να ενημερωθούμε →

Υπάρχουν όμως και κηδεμόνες που δε φέρονται καλά στα ζώα τους. Τα χτυπάνε ή τα έχουν όλη μέρα δεμένα έξω. Αυτό είναι πολύ κακό!

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ας δούμε τις αφίσες της Πανελλαδικής Φιλοζωικής και Περιβαλλοντικής Ομοσπονδίας, ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε στην ομάδα μας με ποιους τρόπους μπορούμε να βοηθήσουμε τα αδέσποτα ζώα της γειτονιάς μας.

Ας δούμε τις υποχρεώσεις του Δήμου για τα αδέσποτα →

► Ας συζητήσουμε στην ομάδα μας και ας γράψουμε μία ιστορία, ένα τραγούδι ή ένα ποίημα για ένα αδέσποτο ζώο. Στη συνέχεια, ας δημιουργήσουμε ένα **podcast*** και ας στείλουμε το μήνυμά μας για την προστασία των ζώων.

Δραστηριότητα

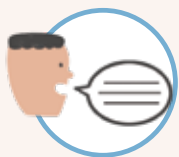
Συμπληρώνουμε τα κενά επιλέγοντας λέξεις από την παρένθεση: (καταφύγιο, υιοθετήσει, τροφή, νερό, φάρμακα, φροντίδα, αδέσποτο)

Τα ζώα συντροφιάς έχουν ανάγκη από,
..... και Όποια οικογένεια θέλει να
..... ένα ζώο, πρέπει να είναι σίγουρη πως θα το έχει για όλη του τη
ζωή. Είναι σπουδαίο αν υιοθετήσουμε ένα ζώο που είναι
ή από κάποιο

Ας δούμε άλλη μία δραστηριότητα →

7. Τα χαρακτηριστικά των ανθοφόρων φυτών

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας παρατηρήσουμε τις φωτογραφίες. Τι κοινό έχουν τα φυτά που βλέπουμε;

► Έχουμε δει στο σχολείο ή στη γειτονιά μας φυτά που έχουν άνθη, δηλαδή λουλούδια; Ας γράψουμε δύο από αυτά.

.....

.....

Να σου πω μία καινούρια φράση;
Ανθοφόρα φυτά! Τα ξέρεις;

Φυσικά και τα ξέρω!
Είναι αυτά που
ανθίζουν, δηλαδή
βγάζουν λουλούδι.

Ψάχνω και βρίσκω

► Ας δούμε τις εικόνες και ας ανακαλύψουμε ποια μέρη του φυτού βλέπουμε. Ας επιλέξουμε από την παρένθεση τη σωστή λέξη και ας τη γράψουμε κάτω από κάθε φωτογραφία. **(κορμός, καρποί, άνθη, φύλλα)**

► Ας σκεφτούμε ένα φυτό που μας αρέσει και ας ζωγραφίσουμε σε ένα χαρτί τα μέρη του. (α. Ρίζες κάτω από το έδαφος, β. Βλαστός ή κορμός για τα μεγάλα δέντρα, γ. Καρποί - άνθη πάνω στο δέντρο, δ. Φύλλα)

Ας δούμε εικόνες φυτών όπως παρουσιάζονταν σε παλιά βιβλία →

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ας δούμε τις παρακάτω εικόνες και ας σκεφτούμε τι έγινε σε κάθε δέντρο. Ας συζητήσουμε στην ομάδα μας και ας αντιστοιχίσουμε κάθε εικόνα με την κατάλληλη εποχή του χρόνου.

Μηλιά

καλοκαίρι

χειμώνας

Ελιά

καλοκαίρι

χειμώνας

Λεμονιά

καλοκαίρι

χειμώνας

Κερασιά

καλοκαίρι

χειμώνας

► Είναι όλα τα δέντρα ίδια το καλοκαίρι και τον χειμώνα; Πώς είναι η μηλιά το καλοκαίρι και πώς τον χειμώνα; Πώς είναι η ελιά το καλοκαίρι και πώς τον χειμώνα; Ας περιγράψουμε τις αλλαγές στη μηλιά και στην ελιά.

► Ας σκεφτούμε και ας κυκλώσουμε το σωστό:

1) Τα δέντρα που ρίχνουν τα φύλλα τους τον χειμώνα ονομάζονται:

α) φυλλοβόλα β) αειθαλή

2) Τα δέντρα που δε ρίχνουν τα φύλλα τους τον χειμώνα ονομάζονται:

α) φυλλοβόλα β) αειθαλή

Στο σπίτι μου, από τη μία μεριά, φυσάει πολύ δυνατός άνεμος. Μήπως ξέρεις τι δέντρα να φυτέψω για να κόβουν την **ορμή*** του;

► Ας βοηθήσουμε την Μπέρι να αποφασίσει τι δέντρα θα φυτέψει.

Στην μπροστινή μεριά του σπιτιού, καλό είναι ο Ήλιος να ζεσταίνει το σπίτι τον χειμώνα, ενώ το καλοκαίρι καλύτερα να έχει σκιά και δροσιά.

Τι είδους δέντρα θα προτείνουμε να φυτέψει η Μπέρι;

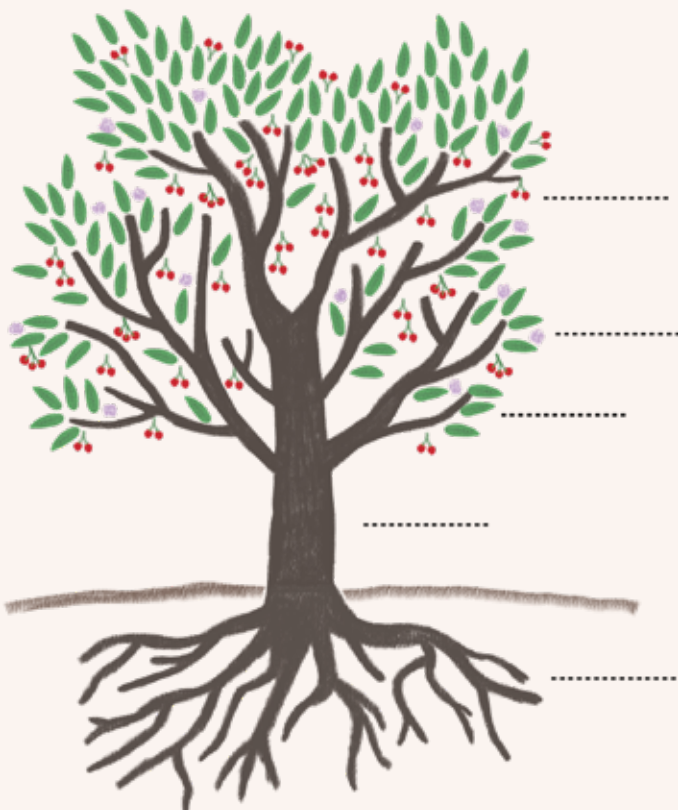
Για να κόψουμε τον δυνατό άνεμο φυτεύουμε δέντρα

Για να έχουμε ήλιο τον χειμώνα και δροσιά το καλοκαίρι φυτεύουμε δέντρα

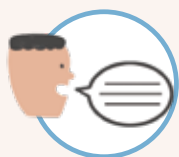
Δραστηριότητα

Γράφουμε σε κάθε γραμμή ποιο μέρος του φυτού είναι. (ρίζα, καρπός, κορμός, άνθος, φύλλο)

Ας κάνουμε μία έρευνα

8. Τα φυτά της Ελλάδας

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

► Ας πούμε στην τάξη φυτά που γνωρίζουμε ότι υπάρχουν στον τόπο που ζούμε. Ένα παιδί θα τα γράφει στον πίνακα. Έτσι, θα δημιουργήσουμε έναν κατάλογο από φυτά!

Ψάχνω και βρίσκω

► Παίρνουμε τον κατάλογο με τα φυτά του τόπου μας και μαζί με τον δάσκαλο / τη δασκάλα μας βγαίνουμε μία βόλτα στη γειτονιά μας για να τα ανακαλύψουμε. Ίσως βρούμε και άλλα φυτά που δε γνωρίζαμε. Μπορούμε να τα βγάλουμε φωτογραφία και να δημιουργήσουμε στον υπολογιστή το ηλεκτρονικό φυτολόγιο με τα φυτά του τόπου μας. Ας έχουμε μαζί μας και έναν πίνακα, όπως ο παρακάτω, για να σημειώνουμε.

Φυτό	Πού το βρήκαμε

► Στην Ελλάδα έχουμε πολλά αμπέλια και ελιές. Ας κάνουμε μία έρευνα πώς αξιοποιούμε τους καρπούς τους, δηλαδή τα σταφύλια και τις ελιές.

► Ας σκεφτούμε αν οι άνθρωποι καλλιεργούν κάποια φυτά στην περιοχή μας. Ποια είναι αυτά και ποιους καρπούς δίνουν;

.....

.....

► Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά φυτά που δεν τα συναντάμε αλλού στον κόσμο. Αυτά λέγονται ενδημικά. Μερικά από αυτά είναι ο δίκταμος της Κρήτης, η κενταύρια στον Όλυμπο και πολλά άλλα. Ας βρούμε και εμείς μερικά σε βιβλία ή στο διαδίκτυο.

► Η πλούσια ελληνική μυθολογία έχει πολλούς μύθους για φυτά. Ας βρούμε μερικούς και ας τους πούμε στην τάξη. Για παράδειγμα, υπάρχει μύθος για το φυτό της δάφνης, για την ιτιά, για το νούφαρο και πολλοί ακόμα.

Παρατηρώ και καταλαβαίνω

► Ας ζωγραφίσουμε ή ας αναζητήσουμε εικόνες από διάφορα φυτά της Ελλάδας και ας κάνουμε ένα κολάζ. Πόσα διαφορετικά είδη έχουμε συγκεντρώσει;

► Ας παρουσιάσουμε σε ζευγάρια ένα σπάνιο φυτό του τόπου μας ή κάποιο φυτό που μας έκανε εντύπωση.

Δραστηριότητες

1. Γράφουμε 3 φυτά που φυτρώνουν στην περιοχή μας:

.....

2. Γράφουμε 3 φυτά που καλλιεργούνται στην περιοχή μας και δίνουν χρήσιμους καρπούς:

.....

3. Θυμόμαστε κάποια φυτά που φυτρώνουν μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές της Ελλάδας; Είναι, δηλαδή, ενδημικά. Γράφουμε 2:

.....

Ας φτιάξουμε έναν κήπο στο σχολείο μας!

Ας σκεφτούμε πού μπορούμε να κάνουμε έναν κήπο στην αυλή του σχολείου μας. Ποια φυτά θα φυτεύαμε και γιατί; (κάποια φυτά τα καλλιεργούμε επειδή οι καρποί τους τρώγονται, άλλα είναι αρωματικά, άλλα μας δίνουν σκιά).

Τι έμαθα σε αυτήν
την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν α) για τα έμβια και τα άβια όντα, β) για το τι χρειάζονται για να ζήσουν τα ζώα και τα φυτά, γ) για το τι θα πρέπει να κάνουμε για να προστατέψουμε τα ζώα;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Τα άβια αντικείμενα δεν έχουν ζωή και δεν έχουν ανάγκες. Τα έμβια όντα, όπως τα φυτά και τα ζώα, έχουν ζωή και κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Ζώα και φυτά ζουν σε βιότοπους, στη στεριά και μέσα ή δίπλα στο νερό, όπου φτιάχνουν το σπίτι τους και καλύπτουν τις βασικές τους ανάγκες, που είναι παρόμοιες με των ανθρώπων. Τα ζώα συντροφιάς, επειδή ζουν κοντά στον άνθρωπο, χρειάζονται τη φροντίδα του και προστατεύονται από νόμους. Όλα τα φυτά έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά: έχουν ρίζες, βλαστό ή κορμό, φύλλα, άνθη και καρπούς. Υπάρχουν δέντρα που είναι αειθαλή και διατηρούν τα φύλλα τους πράσινα και ζωντανά όλο τον χρόνο και φυλλοβόλα, που χάνουν τα φύλλα τους, συνήθως το φθινόπωρο και τον χειμώνα.

Γλωσσάρι

Αναπαράγω -ομαι: δημιουργώ νέους οργανισμούς, δηλαδή απογόνους.

Βιότοπος: ένας χώρος στη φύση που προσφέρει όσα χρειάζεται για να ζήσει ένα είδος ζώου ή φυτού.

Καταφύγιο αδέσποτων ζώων: ένας χώρος που ανήκει στον Δήμο ή σε κάποιες φιλοζωικές οργανώσεις και φιλοξενούνται αδέσποτα ζώα για λίγο καιρό.

Κηδεμόνας (ζώου): αυτός / αυτή που φροντίζει ένα ζώο ή είναι υπεύθυνος / υπεύθυνη για αυτό.

Podcast: ηχογραφημένη εκπομπή που μπορούμε να ακούσουμε στο διαδίκτυο. Είναι σαν ραδιοφωνική εκπομπή, αλλά αντί να την ακούμε ζωντανά, την κατεβάζουμε ή την ακούμε όποτε θέλουμε.

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

